

**COMMUNICATION
ECONOMICS
ORGANIZATION**
16-18 June 2023 - USA

6th **PROCEEDINGS**
BOOK

ISBN: 978-625-99157-0-8

EDITORS

Assoc. Prof. Dr. Muhammad Ali Tarar

Leonora BRUČAJ, PhD. Cand.

www.ceocongress.org

International CEO

(Communication, Economics, Organization)

Social Sciences Congress

PROCEEDINGS E-BOOK

16-18 June 2023

CEOSSC 2023 - USA

Editors:

Assoc. Prof. Dr. Muhammad Ali Tarar
Leonora BRUÇAJ, PhD. Cand.

Published by: NCM Publishing House

Publishing Date: 07.07.2023

ISBN: 978-625-99157-0-8

International CEO

(Communication, Economics, Organization)

Social Sciences Congress

Presentation

We are delighted to introduce **Acacia University, Sekolah Tinggi Manajemen IPMI (IPMI - International Business School), Mohanlal Sukhadia University, Samarkand Branch of Tashkent University of Economics, International Vision University, Alfred Nobel University, International Gorazde University, Nişantaşı University, University of Prizren, Cyprus West University, Insec, NCM Publishing, CEO Tekmer, Universitas Bhayangkara, Knowledge Laboratory and Ostim Technical University** served as the vehicle of dissemination for a showpiece of articles at the **International CEO (Communication, Economics, Organization) Social Sciences Congress (CEO SSC 2023, Arizona, USA)** that was held online on June 16-18, 2023. CEO Congress aims to provide a platform for discussing the issues, challenges, opportunities and findings of **Communication, Economics, Organization and Social Science** research. The organizing committee with feedback from the division chairs and the members of the **scientific committee** foresaw an opportunity and research gap in the conference theme, that pitches for pressing issues in the business world.

Presentations are in Turkish & English & Indonesian. With the participation and contributions of academics from **31 countries: Albania, Argentina, Azerbaijan, Bangladesh, Belarus, Bosnia and Herzegovina, Canada, Cuba, Ethiopia, Hungary, India, Indonesia, Iran, Ireland, Kosovo, Kyrgyzstan, New Zeland, Pakistan, Palestine, Philippines, Poland, Portugal, Romania, Russia, Spain, Thailand, TRNC, Türkiye, Ukraine, USA, Uzbekistan**. It is a great privilege for us to present the Proceedings Book of **CEO SSC 2023** to the authors and delegates of the conference.

Several manuscripts from prestigious institutions could not be accepted due to the reviewing outcomes and our capacity constraints. Participation from **141 different institutions or universities**. The 3 days long conference gathered close to **464 national and international attendees** to enliven a constellation of contributions. **89** papers of the **274** papers approved to present at the congress are outside of Türkiye. **68% of the papers presented at the congress are from outside Türkiye**. 6 awards were issued to distinguished papers, and a total of **274 oral presentations**.

On the day of completion of this journey, we are delighted with a **high level of satisfaction and aspiration**. It is important to offer our sincere thanks and gratitude to a range of organizations and individuals, without whom this year's conference would not take place. This conference would have not materialized without the efforts of the contributing **authors for sharing the fruit of their research and the reviewers for scrutinizing**, despite their busy schedules. We also thank **our members and colleagues who accepted the duty to participate in the Scientific Committee** and for their valuable help in the screening, selecting, and recommending best contributions.

All presentations made during the congress were published on the social media accounts of the CEO Congress.

Uluslararası CEO (İletişim, Ekonomi, Organizasyon) Sosyal Bilimler Kongresi

Sunuş

16-18 Haziran 2023 tarihlerinde "6. Uluslararası CEO İletişim, Ekonomi ve Organizasyon Sosyal Bilimler Kongresi" Acacia University ev sahipliğinde Amerika'nın Arizona eyaletinde, IPMI Uluslararası İşletme Okulu, Mohanlal Sukhadia University, Samarkand Branch of Tashkent University of Economics, International Vision University, Alfred Nobel University, International Gorazde University, Nişantaşı Üniversitesi, University of Prizren, Cyprus West University, Insec, NCM Publishing, CEO Tekmer, Universitas Bhayangkara, Knowledge Laboratory ve Ostim Teknik Üniversitesi iş birliği ile **online ve fiziki katılımlar** ile gerçekleşmiştir.

Kongremizde *Arnavutluk, Arjantin, Azerbaycan, Bangladeş, Beyaz Rusya, Bosna Hersek, Kanada, Küba, Etiyopya, Macaristan, Hindistan, Endonezya, İran, İrlanda, Kosova, Kırgızistan, Yeni Zelanda, Pakistan, Filistin, Filipinler, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya, İspanya, Tayland, KKTC, Türkiye, Ukrayna, ABD, Özbekistan* gibi 31 ülkeden ve 141 kurum/üniversiteden **464 akademisyen** tarafından hazırlanan **274 bildiri** sunulmuştur.

Kongremize **343** bildiri özeti gönderilmiş, editör ve hakem süreçlerinden sonra bunlardan 308 tanesi sözlü sunuma kabul edilmiş, ancak **44 oturumda 274 bildirinin sunumu** gerçekleşmiştir. Sunulan bildirilerin tam metinleri, **978-625-99157-0-8** ISBN'li bu e kitapta yayımlanmaktadır. Belirtilen tarihe kadar **kongre sitesine yüklenen tam metin bildirimler** ise, **yazarın tercihinine, editör ve hakemlerin değerlendirmelerine göre** tam metin bildiri kitabında **bildiri** olarak, edit kitapta **kitap bölümü** olarak veya web sitesinde belirtilen dergilerde **makale** olarak yayımlanma fırsatına sahiptir. Yazarlar, tercihleri ile ilgili çalışmasının tam metnini **ceocongress.info@gmail.com** adresine mutlaka göndermelidir.

Kongrede sunulan 274 bildirininin 185'i yurt dışındandır. Yayımlanan **bildirilerin %68'i Türkiye dışındandır. Önceki Uluslararası CEO Kongre'lerde olduğu gibi 6. Uluslararası CEO Kongre'de de hem bildiri özet kitabında hem de tam metin kitabında yabancı oranı %50'den fazladır.**

Okumakta olduğunuz tam metin kitabında **yayımlanan tam metinlerin ise %60'ı Türkiye dışındandır** (99 yabancı, 66 Türkiye'den).

Onaylı ve yayımlanan **274 bildiriden üçü Türkiye'den ve üçü yurt dışından olmak üzere altısına en iyi bildiri ödülü duyurulmuştur.**

Kongre esnasında gerçekleşen tüm sunumlar kongrenin sosyal medya hesaplarında yayımlanmıştır. Tekrar yararlanmak istendiği durumlarda CEO Congress sosyal medya hesaplarından izlenebilir.

Kongrenin bilim insanlarına, kamu ve özel sektör ile STK'ların yönetiminin etkinliğine katkı bulunmasını temenni eder, bildirileriyle katkıda bulunan akademisyenler ile düzenleme kurulu, danışma kurulu, bilim ve hakem kurulundaki meslektaşlarımıza ziyadesiyle teşekkür ederiz.

A Special Thanks To...

Below is a list of individuals who have supported **CEO Congress 2023** by donating some of their time. It is these people who make our work possible and have been a great help. We would like to say a special THANK YOU for all those listed below.

Prof. Dr. **Himmet KARADAL**, **Türkiye**

Assoc.Prof.Dr. **Mehmet Naci EFE**, Head of International University of Gorazde, **Bosnia & Herzegovina**

Prof. Dr. **Ir. M. Aman Wirakartakusumah**, Rector of IPMI International Business School (Sekolah Tinggi Manajemen IPMI), **Indonesia**

Prof. Dr. **Sergii KHOLOD**, Rector of Alfred Nobel University, **Ukraine**

Prof. Dr. **Farhod AHROROV**, Vice Rector of Samarkand Branch of Tashkent University of Economics, **Uzbekistan**

Prof. Dr. **Ahmet ERGÜLEN**, Dean of Business Faculty, Balıkesir University, **Türkiye**

Prof. Dr. **Mustafa TÜMER**, Eastern Mediterranean University, **TRNC**

Prof. Dr. **Şevki ÖZGENER**, Hacı Bektaş Veli University, **Türkiye**

Prof.Dr.**Remzi ALTUNIŞIK**, Sakarya University, **Türkiye**

Prof. Dr. **Fevzi OKUMUS**, University of Central Florida Orlando, **ABD**

Edina BRUTUS, Founder, International University of Gorazde, **Bosnia Herzegovina**

Prof. Dr. **Mohammed ABUBAKAR**, Antalya Science University, **Türkiye**

Prof. Dr. **Wiwiek Mardawiyah Daryanto**, MM, CMA, Congress **Indonesia** Country Coordinator

Prof. Dr. **Siham EL-KAFAFİ**, Director of Arrows Research Consultancy, **New Zealand**

Prof. Dr. **Hernán E. Gil FORLEO**, University of Buenos Aires, **Argentina**

Carles Agustí I Hernández, International Governance Consultant & SDG Manager Barcelona, **Spain**

Dr. **Dewi Puspaningtyas Faeni**, MBA, MHT, Dean Faculty of Economics and Business, **Indonesia**

Prof.Dr. **Luís Miguel Cardoso**, Polytechnic Institute of Portalegre, **Portugal**

Assoc. Prof. Dr. **Azer Dilanchiev**, Congress **Georgia** Country Coordinator

Assoc. Prof. Dr. **Duygu HIDIROĞLU**, **Türkiye**

Assoc. Prof. Dr. **Tamara ISHCENKO** from Alfred Nobel University who is Congress **Ukraine** Country Coordinator

Assoc. Prof. Dr. **Muhammad Zia-ur-Rehman** from University Malaya, **Malaysia**

Asst. Prof. Dr. **Ir. Amelia Naim Indrajaya**, MBA – Head of CSMSR, IPMI International Business School, Jakarta, **Indonesia**

Dr. **Bahrullah Safi**, Vice President International Acacia University, **Arizona, USA**

Asst. Prof. Dr. **Sachin GUPTA**, Mohanlal Sukhadia University, **India**

Dr. **Rey TY** from **Thailand**

PhD. Candidate **Kerim KARADAL**, Uludağ University

Sabire Tuğçe KARADAL, M.Sc., Uludağ University

PhD. Candidate **İlhan ALYAY**, Uludağ University

PhD. Candidate **Mehmet Metehan ÇETİNTAŞ**, Uludağ University

Mr. **Souvik DASGUPTA**, Presidency University, Kolkata, **India**

Mr. **Luigi Pio Leonardo CAVALIERE** from **Italy**

Congress Participants' Institutions	
1	National University of Modern Languages Islamabad – Pakistan
2	"E'qrem Çabej" University - Albania
3	Academy Of Public Administration Under The President Of The Republic Of Azerbaijan – Azerbaijan
4	AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI – Türkiye
5	Air Link International Aviation College and Manuel L. Quezon University - Philippines
6	Aksaray Üniversitesi – Türkiye
7	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi - Türkiye
8	Amity University Chhattisgarh – India
9	An najah national university – Palestine
10	Anadolu University - Türkiye
11	Andhra University - USA
12	ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ – Türkiye
13	Atılım Üniversitesi – Türkiye
14	AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ – Türkiye
15	Azerbaijan University of Languages - Azerbaijan
16	Azerbaycan Devlet Ekonomi Üniversitesi (UNEC) – Azerbaijan
17	Azerbaycan Devlet İdarecilik Akademisi - Azerbaijan
18	Azerbaycan Devlet İktisad Unuversitesi – Azerbaijan
19	Bahir Dar University – Ethiopia
20	Banaras Hindu University – India
21	Bartın Üniversitesi – Türkiye
22	Başkent Üniversitesi – Türkiye
23	Batman Üniversitesi - Türkiye
24	Belarusian State University – Belarus
25	Bharati Vidyapeeth (Deemed to be) University – Institute of Hotel Management and Catering Technology, India
26	Binawan University – Indonesia
27	Birbhum Mahavidyalaya, Suri, West Bengal, India – India
28	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi - Türkiye
29	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi BOLU MESLEK YÜKSEK OKULU – Türkiye
30	Borsa İstanbul - Türkiye
31	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi – Türkiye
32	Bursa Uludağ – Türkiye
33	CIPUTRA UNIVERSITY – Indonesia
34	College of Business, Faculty of Economics, Pristina- Kosovo
35	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi – Türkiye
36	Delhi University – India
37	Dicle Üniversitesi – Türkiye
38	Director and Research & Business Consultant: Arrows Research Consultancy Limited – New Zeland
39	Dokuz Eylül Üniversitesi – Türkiye
40	Duisburg-Essen University - New York University – USA
41	Erciyes Üniversitesi – Türkiye
42	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi - Türkiye
43	Eskisehir Technical University - Türkiye
44	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi – Türkiye
45	Fenerbahçe Üniversitesi – Türkiye

46	Ghazi University, Dera Ghazi Khan- Pakistan
47	Government College of Engineering, Bodinayakanur, Theni, Tamilnadu, India – India
48	Guru Gobind Singh College of Pharmacy, Yamunanagar India – India
49	Guru Nanak Dev University – India
50	Haramaya University – Ethiopia
51	Haxhi Zeka University - Kosovo
52	Himalayan University – India
53	Hitit Üniversitesi – Türkiye
54	HSE University – Russia
55	Hungarian University of Agriculture and Life Science – Hungary
56	ICAES University, Argentina
57	IKG Punjab Technical University - India
58	Indira Gandhi National Open University – India
59	Institut Teknologi Sepuluh Nopember – Indonesia
60	Institute of Hotel Management Ahmedabad, India
61	International Dublin University - Ireland
62	International University of Sarajevo - Bosnia and Herzegovina
63	Islamic Azad University - Iranian
64	İstanbul Arel Üniversitesi – Türkiye
65	İstanbul Esenyurt Üniversitesi – Türkiye
66	İstanbul Gelişim Üniversitesi – Türkiye
67	İstanbul Medipol Üniversitesi – Türkiye
68	İstanbul Topkapı Üniversitesi – Türkiye
69	İstanbul Üniversitesi – Türkiye
70	İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu – Türkiye
71	Jadavpur University – India
72	Jai Prakash University, Chapra, Bihar – India
73	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi – Türkiye
74	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi – Türkiye
75	Karnavati University
76	Kars Kafkas Üniversitesi – Türkiye
77	Kocaeli Üniversitesi – Türkiye
78	Kurukshetra University, India
79	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi - Türkiye
80	Mizan Tepi University – Ethiopia
81	Lovely professional University - India
82	Malatya Turgut Özal Üniversitesi – Türkiye
83	Marmara Üniversitesi – Türkiye
84	MEB – Türkiye
85	Mersin Üniversitesi – Türkiye
86	METU – Türkiye
87	Milli Savunma Üniversitesi – Türkiye
88	Mugla Sıtkı Koçman Üniv. - Türkiye
89	Mustafa kemal Üniversitesi – Türkiye
90	National University of Modern Languages Islamabad – Pakistan
91	Necmettin Erbakan Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi – Türkiye

92	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi - Türkiye
93	Niğantaşı Üniversitesi – Türkiye
94	NUST MISIS – Uzbekistan
95	Okan University – Türkiye
96	Online University of Kyrgyzstan - Kyrgyzstan
97	Ordu üniversitesi – Türkiye
98	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi – Türkiye
99	Payap University – Thailand
100	Pertamina University – Indonesia
101	Portugal
102	PPM School of Management – Indonesia
103	Presidency University- India
104	Prince of Songkla University Pattani Campus – Thailand
105	Quaid i Azam university Islamabad – Pakistan
106	Ramakrishna Mission Vivekananda Educational and Research Institute
107	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi – Türkiye
108	Rizal Technological University – Philippines
109	Royal Global University – India
110	Sakarya University - Türkiye
111	Samarkand Institute of Economics and Service, - Uzbekistan
112	Sekolah Tinggi Manajemen IPMI, Jakarta, Indonesia – Indonesia
113	Selcuk University – Türkiye
114	SGH Warsaw School of Economics - Polska
115	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi – Türkiye
116	Sivil Toplum Kuruluşu - Türkiye
117	SSBM - Canada
118	Superior University,
119	TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ – Türkiye
120	Titu Maiorescu University, Romania
121	Trakya Üniversitesi – Türkiye
122	Trisakti University - Indonesia
123	Ubhara Jaya Jakarta Raya – Indonesia
124	Uluslararası Saraybosna Üniversitesi - Bosna Hersek
125	UNIVERSITY OF BHAYANGKARA JAKARTA RAYA – Indonesia
126	Universidad de Buenos Aires - Argentina
127	Universidad de Oriente – Cuba
128	Universidade Aberta - Portugal
129	Universidade do Minho - Portugal
130	Universitas Ciputra Surabaya – Indonesia
131	Universitas Kristen Indonesia – Indonesia
132	Universitas Trisakti and Prince of Songkla University - Indonesia and Thailand
133	University of Agriculture, Faisalabad - Pakistan
134	University of Calcutta, India – India
135	University of Delhi - India
136	University of Kalyani, Kalyani, Nadia - India
137	University of Malakand; Chakdara Dir Lower, Pakistan

138	University of Okara, Punjab, Pakistan - Pakistan
139	University" Ukshin Hoti" Prizren, Kosovo – Kosovo
140	VSK University – India
141	Yakın Doğu Üniversitesi – KKTC
142	University of Michigan - United States of America

ADVISORY BOARD

Prof.Dr. Mensur NUREDİN, Vice Rector, Vision University, Macedonia
Prof.Dr. Samettin GÜNDÜZ, Vice Rector, Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof.Dr. Ermek NURMAGANMET, Vice Rector, Yessenov University, Kazakhstan
Assoc. Prof.Dr. Soner YILDIRIM, Vice Rector, University of Prizren, Kosovo
Assoc. Prof. Dr. Shemsi MORINA, Vice Rector, University of Prizren, Kosovo
Prof. Dr.Mazlum ÇELİK, Dean of Business Faculty, Hasan Kalyoncu University
Prof. Dr.Serap İNCAZ, Kırklareli University
Prof.Dr.Abdullah KIRAN, Dean of Business Faculty, Muş Alparslan University
Prof.Dr.Ahmet DİKEN, Dean of Faculty of Applied Sciences, Necmettin Erbakan University
Prof.Dr.Ahmet ERGÜLEN, Dean of Business Faculty, Balıkesir University
Prof.Dr.Asım SALDAMLI, Dean of Tourism Faculty, Bolu Abant İzzet Baysal University
Prof.Dr.Birol MERCAN, Dean of Faculty of Political Sciences, Necmettin Erbakan University
Prof.Dr.Fatma NUR İPLİK, Dean, Adana Alparslan Türkeş Science and Technology University
Prof.Dr.Gökhan ÖZER, Dean of Business Faculty, Gebze Technical University
Prof.Dr.Hakan AYDIN, Dean of Communization Faculty, Erciyes University
Prof.Dr Hakan Vahit ERKUTLU, Dean of Faculty of Health Scinces, NEVU
Prof.Dr.Harun ŞEŞEN, Dean of Business Faculty, European University of Lefke TRNC
Prof.Dr.Hasan KILIÇ, Dean of Tourism Faculty, Eastern Mediterranean University TRNC
Prof.Dr.Kenan PEKER, Dean of Business Faculty, Fırat University
Prof.Dr.Muhsin HALİS, Dean of Communization Faculty, Bolu Abant İzzet Baysal University
Prof.Dr.Mustafa PAKSOY, Dean of Islahiye Business Faculty, Gaziantep University
Prof.Dr.Mustafa TAŞLIYAN, Dean of Business Faculty, Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Prof.Dr.Nejat BASIM, Dean of Business Faculty, Başkent University
Prof.Dr.Ramazan ERDEM, Dean of Communization Faculty, Süleyman Demirel University
Prof.Dr.Şule AYDIN, Dean of Tourism Faculty, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
Prof.Dr.Uğur YOZGAT, Dean of Business Faculty, İstanbul Nişantaşı University
Prof.Dr.Yavuz DEMİREL, Dean of Business Faculty, Kastamonu University

Prof.Dr.Ayşen WOLFF, Giresun University
Prof.Dr.Azmi YALÇIN, Çukurova University
Prof.Dr.Berrin FİLİZÖZ, Sivas Cumhuriyet University
Prof.Dr.Bülent GÜLÇUBUK, Ankara University
Prof.Dr.Bülent KARA, Niğde Ömer Halisdemir University
Prof.Dr.Cemile ÇELİK, Mersin University
Prof.Dr.Cihan COBANOGLU, University of South Florida Sarasota-Manatee, USA
Prof.Dr.Çiğdem KIREL, Anadolu University
Prof.Dr.Deniz BÖRÜ, Marmara University
Prof.Dr.Duygu KIZILDAĞ, İzmir Demokrasi University
Prof.Dr.Emin CİVİ, University of New Brunswick, Canada
Prof.Dr.Enver AYDOĞAN, Ankara Hacı Bayram Veli University
Prof.Dr.Fevzi OKUMUS, University of Central Florida Orlando, USA
Prof.Dr.Figen AKÇA, Uludağ University
Prof.Dr.Göksel ATAMAN, Marmara University
Prof.Dr.Gülten GÜMÜŞTEKİN, Çanakkale Onsekiz Mart University
Prof.Dr.Halim KAZAN, İstanbul University
Prof.Dr.Hüseyin ARASLI, University of Stavanger, Norway
Prof.Dr.Orhan ÇOBAN, Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Prof.Dr.Orhan ELMACI, Kütahya Dumlupınar University
Prof.Dr.Osman KARATEPE, Eastern Mediterranean University TRNC
Prof.Dr.Oya İNCİ BOLAT, Balıkesir University
Prof.Dr.Rahmi YÜCEL, Bolu Abant İzzet Baysal University

Prof.Dr.Recep YÜCEL, Kırıkkale University
Prof.Dr.Said KINGIR, Sakarya University
Prof.Dr.Salih OKUMUŞ, University of Prishtina, Kosovo
Prof.Dr.Sima NART, Sakarya University
Prof.Dr.Şevki ÖZGENER, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
Prof.Dr.Tahir AKGEMCİ, Selçuk University
Prof.Dr.Yılmaz GÖKŞEN, Dokuz Eylül University
Prof.Dr.Harun DEMİRKAYA, Kocaeli University
Prof.Dr.Ali AKDEMİR, İstanbul Arel University
Dr.Irma Shioshvili, Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti
Dr.Nunu Geldiashvili, Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti
Prof.Dr. Olim Murtazaev, Director of Samarkand branch of the Tashkent State University of Economics
Assoc.Prof.Dr. Khabib Kholikovich Razzokov, Samarkand State Architectural and Civil Engineering Institute

ORGANIZING COMMITTEE

Honorary Presidents of the Congress

Prof. Dr. **Himmet KARADAL**

Assoc.Prof.Dr. **Mehmet Naci EFE**

Prof.Dr. Mustafa ALİŞARLI, Rector, Bolu Abant İzzet Baysal University

Prof.Dr. Sedat MURAT, Rector, Çanakkale Onsekiz Mart University

Prof.Dr. Mustafa TÜMER, Eastern Mediterranean University TRNC

Prof.Dr. Fadıl HOCA, Rector, International Vision University, **Macedonia**

Prof.Dr. Fethi Ahmet POLAT, Rector, Muş Alparslan University

Prof.Dr. Şenay YALÇIN, Rector, İstanbul Nişantaşı University

Prof.Dr. Murat FERMAN, Rector, İstanbul Beykent University

Prof.Dr. Necmettin ATSÜ, Rector, İstanbul Kent University

Prof.Dr. Ali Argun KARACABEY, Rector, İstanbul Arel University

Prof.Dr. Ünal AY, Rector, Çağ University

Dr. Akhmetov Berik Bakhytzhonovich, Rector, Yessenov University, **Kazakhstan**

Prof.Dr. Sudi APAK, Rector, İstanbul Esenyurt University

Prof. Dr. Nihat ALAYOĞLU, Istanbul Chamber of Commerce

Assoc.Prof.Dr. Murat YALÇINTAŞ, İstanbul Trade University

Assoc.Prof.Dr. İsmet TEMAJ, Rector, University of Prizren, **Kosovo**

Dr.Bilal SUCUBAŞI, Halk Bank General Manager, **Makedonia**

Dr.Evren DİNÇER, Mayor, Aksaray Municipality

CONGRESS CHAIRS (KONGRE BAŞKANLARI)

Prof. Dr. **Ir. M. Aman Wirakartakusumah**, Rector of IPMI International Business School
(Indonesia) **President**

Prof.Dr. **Sergii KHOLOD**, Rector of Alfred Nobel University (Ukraine) **Co- President**

Prof.Dr. **Farhod AHROROV**, Vice Rector of Samarkand Branch of Tashkent University of Economics (Uzbekistan) **Co- President**

Dr. Amy DiMaio, Dean and Chief Academic Officer at Acacia University (United States of America)
Co- President

Coordinators of the Congress

Wiwiek Mardawiyah DARYANTO, Mohammed ABUBAKAR, Murteza HASANOĞLU, Kerim KARADAL, İlhan ALYAY, Ir. Amelia Naim Indrajaya, Tamara ISHCENKO, Souvik DASGUPTA, Siham EL-KAFAFİ, Hernán E. Gil FORLEO, Farhod AHROROV

Organizing Committee Members

Prof.Dr.Veclal GÜNDÜZ
Prof.Dr.Fahri ÖZSUNGUR
Assoc.Prof.Dr.Duygu HIDIROĞLU
Assoc.Prof.Dr.Mehmet KAPLAN
Assoc.Prof.Dr.Ali CAN
Assoc.Prof.Dr.Arıl CANSEL
Assoc.Prof.Dr.Aykut GÖKSEL
Assoc.Prof.Dr.Banu HÜLÜR
Assoc.Prof.Dr.Bora YILDIZ
Assoc.Prof.Dr.Dababrata CHOWDHURY
Assoc.Prof.Dr.Elira TURDUBAEV
Assoc.Prof.Dr.Elnur Hasan MİKAIL
Assoc.Prof.Dr.Sevgi SÜMERLİ SARIGÜL
Assoc.Prof.Dr.Emre Ş ASLAN
Assoc.Prof.Dr.Erdal ŞEN
Assoc.Prof.Dr.Esra DİNÇ ELMALI
Assoc.Prof.Dr.F. Özlen HİÇ
Assoc.Prof.Dr.Fikret ATEŞ
Assoc.Prof.Dr.Gamze Ebru ÇİFTÇİ
Assoc.Prof.Dr.Gülbeniz AKDUMAN
Assoc.Prof.Dr.Harun YILDIZ
Assoc.Prof.Dr.İbrahim ŞAHİN
Assoc.Prof.Dr.İbrahim YALÇIN
Assoc.Prof.Dr.M.Halit YILDIRIM
Assoc.Prof.Dr.Oğuz KUTLU
Assoc.Prof.Dr.Osman YILMAZ
Assoc.Prof.Dr.Özgür SARI
Assoc.Prof.Dr.Pınar GÖKTAŞ
Assoc.Prof.Dr.Rengim Sine NAZLI
Assoc.Prof.Dr.Savaş S. ATEŞ
Assoc.Prof.Dr.Selami ÖZSOY
Assoc.Prof.Dr.Selva STAUB
Assoc.Prof.Dr.Sema POLATÇI
Assoc.Prof.Dr.Veyssel ŞAHİN
Assoc.Prof.Dr.Volkan IŞIK
Assoc.Prof.Dr.Yaşar AYYILDIZ
Assoc.Prof.Dr.Yavuz AKÇI
Assoc.Prof.Dr.Yunus DEMİRLİ

Assoc.Prof.Dr.Yücel EROL
Assoc.Prof.Dr.Zafer ADIGÜZEL
Assoc.Prof.Dr.Zeliha TEKİN
Assoc.Prof. Dr.İnci ERDOĞAN TARAKÇI
Dr.Ali Kerim ÖNER
Dr.Ayçin ÖNER
Dr.Bahar GÜRDİN
Dr.Belal SHNEIKAT
Dr.Bülent DEMİR
Dr.Çağrı HAMURCU
Dr.Esengül İPLİK
Dr.Derya ÇETİN
Dr.Tülin SEPETÇİ
Dr.Yahya Can DURA
Dr.Enes BAL
Dr.Fatih PEKTAŞ
Dr.Gözde MERT
Dr.Gülay TAMER
Dr.Gül GÜN
Dr.Gülşah SARI
Dr.Gülşen KIRPIK
Dr.Hatice BAYSAL
Dr.Hazar DÖRDÜNCÜ
Dr.Hüsamettin AKAR
Dr.İlkgül KAYA
Dr.Leyla İÇERLİ
Dr.Vesile ÖZÇİFÇİ
Dr.M. Kürşat TÜRKER
Dr.Mustafa CANBEK
Dr. Mustafa ÖZYÜCEL
Dr.Nasiye Çiğdem ULUÇ
Dr.Niyazi GÜMÜŞ
Dr.Orhan ALAV
Dr.Özgür ÇARK
Dr.Kazım KARTAL
Dr.Celal HATİPOĞLU
Dr.Özlem ATAN
Dr.Polat YÜCEKAYA
Dr.Serap TAŞKAYA
Dr.Yasemin GÜLBAHAR
Dr.Aktolkin ABUBAKİROVA
Dr.Yalçın GÜMÜŞSOY
Ayten AKCAN, Bahar AKBULAK
Doğu KAYIŞKAN
Dr. Ethem MERDAN
Fehmi SKENDER

Ferit USLU, Gürdal ÇETİNKAYA
Dr. Mehmet MECEK, Murat ER
Raïkhan SUTBAYEVA
Tuğrul GÜNAY
Sabire Tuğçe KARADAL

COUNTRY COORDINATORS OF THE CONGRESS

Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah Daryanto, MM, CMA, Indonesia

Prof. Dr. Haşım AKÇA, Turkey

Prof.Dr. Hüseyin ARASLI, Norway

Prof. Dr. Iryna MİHUS Vice Rector, Ukraine

Prof. Dr. Şevki ÖZGENER, Türkiye

Prof. Dr. Tushar R. SANGOLE, India

Prof. Dr. Hernan Gil FORLEO, Arjantin

Prof. Dr. Mohammed Sanusi MAGAJİ, Nigeria

Assoc.Prof.Dr. Azer DILANCHIEV, Georgia

Assoc.Prof.Dr. Mehmet ULUTAŞ, Kyrgyzstan

Dr. Macario G GAYETA, Philippines

Dr. Syeda FARHATH, Malaysia

Dr. Mohamed El MALKİ, Morocco

Prof. Dr. Siham El KAFAFİ, New Zealand

Dr. Kenny NETSHIONGOLWE, South Africa

Dr. Abdul Saboor GILL, Pakistan

Dr. Rocky Dwyer, Canada

Dr. Ahmet RUBEL, England

Dr. Sonali MISHRA, India

Assoc. Prof. Dr. Murteza HASANOĞLU, Azerbaijan

Dr. Aral Gökçen NOYAN, Australia

Dr. Astha BHANOT, Saudi Arabia

Nurullayeva ZULHUMOR, Uzbekistan

Luigi Pio Leonardo CAVALIERE, Italy

Raïkhan SUTBAYEVA, Kazakhstan

Aya YOUSSEF, Egypt

Ramziya Khaleel Ismael KHALEEL, Iraq

Abdul MAJİD, Japan

Soniya Khan LİMA, Bangladesh

Kujtim HAMELİ, Kosovo

Dil Bikram Angdembe, Nepal

Emmanuel Obed DADZIE, Romania

Dr. Analjyoti BASU, India

Prof. Dr. Zouhour EL – ABIAD, Lebanon

Mortaza Chaychi Semsari, Iran

Dr. Amina OMRANE, Tunisia

Dr. Tulsi Ram PANDEY, Nepal

Mr. Enock Siankwilimba, Zambia

SCIENTIFIC & PEER REVIEW COMMITTEE

Prof.Dr.Abdullah SOYSAL, Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Prof.Dr.Adnan ÇELİK, Selçuk University
Prof.Dr.Adnan KALKAN, Mehmet Akif Ersoy University
Prof.Dr.Aıyızhan OMAROVA, Yessenov University, Kazakhstan
Prof.Dr.Akif TABAK, İzmir Katip Çelebi University
Prof.Dr.Ali ALAGÖZ, Selçuk University
Prof.Dr.Ali ÖZTÜREN, Eastern Mediterranean University TRNC
Prof.Dr.Alyona BALTABAYEVA, Ahmet Yesevi University, Kazakhstan
Prof.Dr.Aşkın KESER, Uludağ University
Prof.Dr.Atılhan NAKTİYOK, Atatürk University
Prof.Dr.Aykut BEDÜK, Selçuk University
Prof.Dr.Ayşen WOLFF, Giresun University
Prof.Dr.Azmi YALÇIN, Çukurova University
Prof.Dr.Bekir DENİZ, Ardahan University
Prof.Dr.Belkıs ÖZKARA, Afyon Kocatepe University
Prof.Dr.Berrin FİLİZÖZ, Sivas Cumhuriyet University
Prof.Dr.Bülent GÜLÇUBUK, Ankara University
Prof.Dr.Bülent KARA, Niğde Ömer Halisdemir University
Prof.Dr.Bünyamin AKDEMİR, İnönü University
Prof.Dr.Cem TANOVA, Eastern Mediterranean University TRNC
Prof.Dr.Cemal ZEHİR, Yıldız Technical University
Prof.Dr.Cemile ÇELİK, Mersin University
Prof.Dr.Cenk SÖZEN, Başkent University
Prof.Dr.Cihan COBANOGU, University of South Florida Sarasota-Manatee, USA
Prof.Dr.Çiğdem KIREL, Anadolu University
Prof.Dr.Deniz BÖRÜ, Marmara University
Prof.Dr.Duygu KIZILDAĞ, İzmir Demokrasi University
Prof.Dr.Edip ÖRÜCÜ, Balıkesir University
Prof.Dr.Emin CİVİ, University of New Brunswick, Canada
Prof.Dr.Enver AYDOĞAN, Ankara Hacı Bayram Veli University
Prof.Dr.Erdoğan KAYGIN, Kafkas University
Prof.Dr.Ethem DUYGULU, Dokuz Eylül University
Prof.Dr.Fevzi OKUMUS, University of Central Florida Orlando, USA
Prof.Dr.Figen AKÇA, Uludağ University
Prof.Dr.Gazi UCKUN, Kocaeli University
Prof.Dr.Göksel ATAMAN, Marmara University
Prof.Dr.Gülten GÜMÜŞTEKİN, Çanakkale Onsekiz Mart University
Prof.Dr.Halim KAZAN, İstanbul University
Prof.Dr.Haluk TANRIVERDİ, İstanbul University
Prof.Dr.Harun DEMİRKAYA, Kocaeli University
Prof.Dr.Hasan OKTAY, Vice Rector, Vision University, Macedonia
Prof.Dr.Hüseyin ARASLI, University of Stavanger, Norway
Prof.Dr.Imran HAFEEZ, GC University, Pakistan
Prof.Dr.İsmail BAKAN, Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Prof.Dr.Janusz Slodczyk, Opole University, Poland
Prof.Dr.Kadir ARDIÇ, Sakarya University
Prof.Dr.Kazım Özkan ERTÜRK, Düzce University
Prof.Dr.Kemal BİRDİR, Mersin University
Prof.Dr.Kemal CAN, Çukurova University
Prof.Dr.Levent ALTINAY, Oxford Brookes University, UK
Prof.Dr.Ljiljana MARKOVIC, University of Belgrade, SERBIA
Prof.Dr.Luis V. Casaló Ariño, Universidad de Zaragoza, Spain
Prof.Dr.Mahmut PAKSOY, İstanbul Kültür University

Prof.Dr.Mehmet BARCA, Ankara Social Sciences University
Prof.Dr.Mehmet ERYILMAZ, Uludağ University
Prof.Dr.Mehmet MARANGOZ, Muğla Sıtkı Koçman University
Prof.Dr.Melih SALMAN, Aksaray University
Prof.Dr.Mijalce GJORGIEVSKI, University of Tourism in Skopje
Prof.Dr.Mustafa BÜTE, İstanbul University
Prof.Dr.Mustafa Fedai ÇAVUŞ, Osmaniye Korkut Ata University
Prof.Dr.Mustafa İLKAN, Eastern Mediterranean University TRNC
Prof.Dr.Mustafa SAĞSAN, Near East University TRNC
Prof.Dr.Natalia LATYGINA, Kyiv National University, Ukraine
Prof.Dr.Noufissa El Moujaddidi, Mohamed V University - Rabat. Morocco
Prof.Dr.Orhan ÇOBAN, Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Prof.Dr.Orhan ELMACI, Kütahya Dumlupınar University
Prof.Dr.Osman KARATEPE, Eastern Mediterranean University TRNC
Prof.Dr.Oya İNCİ BOLAT, Balıkesir University
Prof.Dr.Patrizia ZAGNOLI, Università degli Studi Firenze Italy
Prof.Dr.Rahmi YÜCEL, Bolu Abant İzzet Baysal University
Prof.Dr.Rajendra PATIL, University of Mumbai, India
Prof.Dr.Recep YÜCEL, Kırıkkale University
Prof.Dr.Rıfat IRAZ, Selçuk University
Prof.Dr.Said KINGIR, Sakarya University
Prof.Dr.Salaheddin ABOSEDRA, Emirates American University
Prof.Dr.Salih OKUMUŞ, University of Prishtina, Kosovo
Prof.Dr.Salih Turan KATIRCIOĞLU, Eastern Mediterranean University TRNC
Prof.Dr.Sami FETHİ, Eastern Mediterranean University TRNC
Prof.Dr.Savo ASHTALKOSKI, FON University, Republic of Macedonia
Prof.Dr.Selyutin Vlademir DMITRIYEVICH, Oryol State University
Prof.Dr.Sima NART, Sakarya University
Prof.Dr.Slagjana STOJANOVSKA, Integrated Business Faculty, Macedonia
Prof.Dr.Şevki ÖZGENER, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
Prof.Dr.Tahir AKGEMCİ, Selçuk University
Prof.Dr.Tarek Abdellatif, University of Supetech, Tunis
Prof.Dr.Tofiq ABDÜLHASANLİ, Azərbaycan Devlet İktisat Üniversitesi
Prof.Dr.Yılmaz GÖKŞEN, Dokuz Eylül University
Prof.Dr.Zarylbek KUDABAEV, American University of Central Asia Kırgızistan
Prof.Dr.Zoran FİLİPOVSKİ, Vice Rector, Vision University, Macedonia
Assoc.Prof.Dr. Gülşen AKMAN, Kocaeli University, Turkey
Assoc.Prof.Dr. Anas Aloudat, American University in the Emirates, UAE
Assoc.Prof.Dr. Ayben KOY, İstanbul Ticaret University
Assoc.Prof.Dr. Aybeyan SELİM, Dean of Vision University, Macedonia
Assoc.Prof.Dr. Ayşe GÜNSEL, Kocaeli University
Assoc.Prof.Dr. Battal YILMAZ, Ahi Evran University
Assoc.Prof.Dr. Bengü HIRLAK, Kilis 7 Aralık University
Assoc.Prof.Dr. Biljana CHAVKOSKA, International Balkan University, Macedonia
Assoc.Prof.Dr. Bora YILDIZ, İstanbul University
Assoc.Prof.Dr. Cafer TOPALOĞLU, Muğla Sıtkı Koçman University
Assoc.Prof.Dr. Carlos Orús Sanclemente, Universidad de Zaragoza, Spain
Assoc.Prof.Dr. Dababrata CHOWDHURY, University of Suffolk, United Kingdom
Assoc.Prof.Dr. Daniel Belanche Gracia, Universidad de Zaragoza, Spain
Assoc.Prof.Dr. Didem RODOPLU ŞAHİN, Kocaeli University
Assoc.Prof.Dr. Ebru GÜNEREN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
Assoc.Prof.Dr. Efe EFEOĞLU, Adana Bilim Teknoloji University
Assoc.Prof.Dr. Elira TURDUBAEVA, American University of Central Asia, Kyrgyzstan
Assoc.Prof.Dr. Emin SÜEL, Niğde Ömer Halis Demir University
Assoc.Prof.Dr. Emina KARI, Dean of Vision University, Macedonia

Assoc.Prof.Dr. Erdoğan EKİZ, Dean, Mohammed VI Polytechnic University, Morocco
Assoc.Prof.Dr. Erkan Turan DEMİREL, Fırat University
Assoc.Prof.Dr. Etem YEŞİLYURT, Akdeniz University
Assoc.Prof.Dr. Gamze Ebru ÇİFTÇİ, Hitit University
Assoc.Prof.Dr. Gökhan ARASTAMAN, Hacettepe University
Assoc.Prof.Dr. H.Ebru Erdost Çolak, Ankara University
Assoc.Prof.Dr. Hakan TUTGUT, Başkent University
Assoc.Prof.Dr. Halime GÖKTAŞ KULUALP, Karabük University
Assoc.Prof.Dr. Hayrettin ZENGİN, Sakarya University
Assoc.Prof.Dr. Hüseyin KOÇAK, Afyon Kocatepe University
Assoc.Prof.Dr. İbrahim DURAK, Pamukkale University
Assoc.Prof.Dr. İbrahim EKŞİ, Gaziantep University
Assoc.Prof.Dr. İbrahim ŞAHİN, Yalova University
Assoc.Prof.Dr. İbrahim YALÇIN, Niğde Ömer Halis Demir University
Assoc.Prof.Dr. İlhan DALCI, Eastern Mediterranean University TRNC
Assoc.Prof.Dr. İrge ŞENER, Çankaya University
Assoc.Prof.Dr. İsmail GÖKDENİZ, Kırıkkale University
Assoc.Prof.Dr. Kalina SOTİROSKA, Dean of Vision University, Macedonia
Assoc.Prof.Dr. Korhan KARCIOĞLU, Nevşehir Hacı Bektaş University
Assoc.Prof.Dr. Leyla BAHAR, Mersin University
Assoc.Prof.Dr. Lütüf ARSLAN, İstanbul Medeniyet University
Assoc.Prof.Dr. Madalina-Teodora ANDREI, Spiru Haret University, Romania
Assoc.Prof.Dr. Mahir Hamidov AMEA Z. Bünyadov Serqşunaslıq İnstitut, Azərbaycan
Assoc.Prof.Dr. Mehmet ALTINÖZ, Hacettepe University
Assoc.Prof.Dr. Mehmet Halit YILDIRIM, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. Mehriban IMANOVA, Baku State University
Assoc.Prof.Dr. Mehriban IMANOVA, Baku State University, Azerbaijan
Assoc.Prof.Dr. Melih MADANOĞLU, Florida Atlantic University US
Assoc.Prof.Dr. Minura Lucia NACHESCU, West University of Timiosara Romania
Assoc.Prof.Dr. Murat YALÇINTAŞ, İstanbul Ticaret University
Assoc.Prof.Dr. Murteza HASANOĞLU, Azerbaijan State Administration Academy, Azerbaijan
Assoc.Prof.Dr. Murteza HASANOĞLU, Azerbaijan State Administration Academy
Assoc.Prof.Dr. Nihat GÜLTEKİN, Harran University
Assoc.Prof.Dr. Nilsun SARIYER, Muğla Sıtkı Koçman University
Assoc.Prof.Dr. Oğuz KUTLU, Çukurova University
Assoc.Prof.Dr. Ömer Okan FETTAHLIOĞLU, Sütçü İmam University
Assoc.Prof.Dr. Phouphet KYOPHILAVONG, National University of Laos
Assoc.Prof.Dr. Savaş S. ATEŞ, Eskişehir Technical University
Assoc.Prof.Dr. Seher UCKUN, Kocaeli University
Assoc.Prof.Dr. Selçuk PEKER, Necmettin Erbakan University
Assoc.Prof.Dr. Sema POLATÇI, Gaziosmanpaşa University
Assoc.Prof.Dr. Semih SORAN, Özyeğin University
Assoc.Prof.Dr. Serkan DİRLİK, Muğla Sıtkı Koçman University
Assoc.Prof.Dr. Mehmet KAPLAN, Isparta Applied Sciences University
Assoc.Prof.Dr. Sevtap SARIOĞLU UĞUR, Uşak University
Assoc.Prof.Dr. Slavcho CHUNGURSKI, FON University - Skopje, Macedonia
Assoc.Prof.Dr. Suat BEGEÇ, Türk Hava Kurumu University
Assoc.Prof.Dr. Suna MUĞAN ERTUĞRAL, İstanbul University
Assoc.Prof.Dr. Țarcă Naiana NICOLETA, University of Oradea, Romania
Assoc.Prof.Dr. Vasilis Leontitsis Brighton University, UK İngiltere
Assoc.Prof.Dr. Vătuia TEODORA, Universitatea Titu Maiorescu, Romania
Assoc.Prof.Dr. Yaşar AYYILDIZ, Abant İzzet Baysal University
Assoc.Prof.Dr. Yunus DEMİRLİ, Abant İzzet Baysal University
Assoc.Prof.Dr. Doriană DERVİŞI, University of Tirana, Albania
Assoc.Prof.Dr. Savaş S. ATEŞ, Eskişehir Technical University

Assoc.Prof.Dr. Zeliha TEKİN, Muş Alparslan University
Asst.Prof.Dr. Ahmad ALBATTAT, Ammon Applied University, Kazakhstan
Asst.Prof.Dr. Aktolkin ABUBAKIROVA, Ahmet Yesevi University, Kazakhstan
Asst.Prof.Dr. Ali BAVİK, University of Otago, New Zealand
Asst.Prof.Dr. Ali Kerim ÖNER, Ankara Hacı Bayram Veli University
Asst.Prof.Dr. Amjad AMIN, University of Peshawar, Pakistan
Asst.Prof.Dr. Aviral Kumar TIWARI, IBS/IFHE Hyderabad, India
Asst.Prof.Dr. Aynur GAZANFERKIZI, Bakü Euroasian University, Azerbaijan
Asst.Prof.Dr. Bakıt TURDUMAMBETOV, Kyrgyz-Turkish Manas University
Asst.Prof.Dr. Belal SHNEIKAT, University of Kyrenia TRNC
Asst.Prof.Dr. Dinmukhamed KELESBAYEV, Ahmet Yesevi University, Kazakistan
Asst.Prof.Dr. Ertuğrul KARAKAYA, Kırıkkale University
Asst.Prof.Dr. Esra Gökçen KAYGISIZ, Giresun University
Asst.Prof.Dr. Gülbahar KARABULUT, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Güzin KIYIK KICIR, Anadolu University
Asst.Prof.Dr. Hamzah ELREHAIL, American University in the Emirates UAE
Asst.Prof.Dr. Hatice AĞCA, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Ibrahim HARAZNEH, Middle East University, Jordan
Asst.Prof.Dr. Jana İLİEVA, University of Tourism and Management in Skopje
Asst.Prof.Dr. Kubilay GOK, Winuna University, US
Asst.Prof.Dr. Leyla İÇERLİ, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Ljubisa STEFANOSKI, International Balkan University, Macedonia
Asst.Prof.Dr. Mahlagha DARVISHMOTEVALLI, Near East University TRNC
Asst.Prof.Dr. Menekşe ŞAHİN KARADAL, Bolu Abant İzzet Baysal University
Asst.Prof.Dr. Mohamed SHAMOUT, American University in the Emirates UAE
Asst.Prof.Dr. Mohammad Fahmi AL-ZYUOD, Al -Ahliyya Amman University, Jordan
Asst.Prof.Dr. Murad Abdurrahman BEIN, Cyprus International University TRNC
Asst.Prof.Dr. Mutlu YORULDU, Balıkesir University
Asst.Prof.Dr. Nazarbayev KARİMOV, Khazar University/Bku-Azerbaijan
Asst.Prof.Dr. Nuran ÖZE, Near East University TRNC
Asst.Prof.Dr. Olusegun A. OLUGBADE, European University of Lefke TRNC
Asst.Prof.Dr. Özlem ATAN, Haliç University
Asst.Prof.Dr. Raad Meshall AL-TALL, Jadara University, Jordan
Asst.Prof.Dr. Raouf JAZIRI, University of Jeddah, Kingdom of Saudi Arabia
Asst.Prof.Dr. Seyil NAJIMUDINOVA, Kyrgyz-Turkish Manas University, Kyrgyzstan
Asst.Prof.Dr. Sila MUTLU, Sakarya University
Asst.Prof.Dr. Suhail Mohammad GHOUSE, Dhofar University, Oman
Asst.Prof.Dr. Tolga GÖK, Kyrgyz-Turkish Manas University, Kyrgyzstan
Asst.Prof.Dr. Umar HAYAT, Quaid-i Azam University, Pakistan
Asst.Prof.Dr. Ülkü TOSUN, Cyprus Social Sciences University TRNC
Asst.Prof.Dr. Vasıf ABİYEYEV, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Vesna Stanković Pejnović, Institute of Political Studies, Belgrade, Serbia
Asst.Prof.Dr. Ercan KÜÇÜKEŞMEN, Isparta Applied Sciences University
Asst.Prof.Dr. Hamed MAHADEEN, Applied Science University, Jordan
Asst.Prof. Esra Sipahi Döngül, Aksaray University
Dr. Abolfazi NAJI, Shhre Rey Azad University, Iran
Dr. Cihat KARTAL, Kırıkkale University
Dr. Denisa MAMİLLO, European University of Tirana
Dr. Dinuca Elena CLAUDIA, Titu Maiorescu University Bucharest, Romania
Dr. Elena RADICCHI, Universita Degli Studi Firenze, Italy
Dr. Grzegorz ZAJAC, Jagiellonian University, Polonya
Dr. Ilir REXHEPI, AAB Collage, Prishtina Kosovo
Dr. Jantore JETIBAYEV, Ahmet Yesevi University, Kazakhstan
Dr. Jason LAM, Multimedia University, Malaysia
Dr. Maher Ahmad ALATAILAT, Girne American University, Cyprus

Dr. Matanat AMRAHOVA, Azərbaycan Devlet İktisat Üniversitesi UNEC
Dr. Sabit BAYMAGANBETOV, Ahmet Yesevi University, Kazakhstan
Dr. Sakher ALNAJDAMI, Amman Arab University, Jordan
Dr. Sia Bik KAI, Universiti Tunku Abdul Rahman, Malaysia
Dr. Steven Chong Shyue CHUAN, Universiti Tunku Abdul Rahman, Malaysia
Dr. Tee Lain TZE, Universiti Kebangsaan, Malaysia
Dr. Ulanbek ALIMOV, Kyrgyz-Turkish Manas University, Kyrgyzstan

Papers Received Best Paper Awards

From Türkiye

1. Yeşil Entelektüel Sermaye Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması ve Türk İmalat İşletmelerinin Yeşil Entelektüel Sermaye Olgunluk Düzeylerinin Belirlenmesi - **Prof. Dr. Ali ERBAŞI**
2. Harmonization Process of Turkey's Waste Management with European Union: An Econometric Analysis - **Dr. Nadira SEYIDOVA, Asst. Prof. Dr. İmren ALAKUŞ, Assoc. Prof. Dr. Esengül SALİHOĞLU**
3. Katılım Bankacılığında Dijital Dönüşüm - **Öğr. Gör. Murat ER, Dr. Öğr. Üyesi Hülya ER, Prof. Dr. Remzi ALTUNIŞIK**

Outside Türkiye

4. Digital Banks' Financial Ratios Reveal The Impact of Financial Inclusions Business Model on the Banking Sector in Indonesia - **Ms. Lindawati Octaviani TAN, Prof. Dr. Ms. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO**
5. Gender and Power: A Focused Group Discussion - **Dr. Rey TY**
6. The Influence of Price, Product Quality, Accessibility and Health Consciousness as a Moderating Variable on Buying Intention: Evident of Small Packaging Mixed Flour XYZ at PT. X - **Lena Nur AULANA, Aman WIRAKARTAKUSUMAH, Amelia Naim INDRAJAYA**

Keynote Speeches

Prof. Dr. **Siham EL-KAFAFÍ**, Director of Arrows Research Consultancy, **New Zealand**

Prof. Dr. **Hernán E. Gil FORLEO**, University of Buenos Aires, **Argentina**

Carles Agustí I Hernández, International Governance Consultant & SDG Manager, (**Barcelona**)
Spain

Dr. **Dewi Puspaningtyas Faeni, MBA, MHT**, Dean Faculty of Economics and Business, Universitas Bhayangkara Jakarta Raya, **Indonesia**

Prof. Dr. Luís Miguel Cardoso, Polytechnic Institute of Portalegre, **Portugal**

Assoc. Prof. Dr. **Mehmet Naci EFE**, Head of International University of Goražde, **Bosnia & Herzegovina**

Dr. **Maurey Bond**, Vice President at Acacia University (**United States of America**)

Dr. Ir. **Firdaus Basbeth**, MM. Universitas Binawan, **Indonesia**

Moderator of the Session: Dr. Rey TY, Payap University – **Thailand**

Guest Speeches

Asst. Prof. Dr. **Ir. Amelia Naim Indrajaya**, MBA – Head of CSMSR, IPMI International Business School, Jakarta, **Indonesia**

Assoc. Prof. **Murteza HASANOĞLU**, Azerbaijan State Administration Academy, **Azerbaijan**

Asst. Prof. Dr. Sachin GUPTA, Mohanlal Sukhadia University, **India**

Dr. **Bahrullah Safi**, Vice President International Acacia University, **Arizona, USA**

Moderator of the Session: Assoc. Prof. Dr. Analjyoti BASU, Karnavati University – **India**

CONTENTS

Subject	Page
Presentation	I
Sunuş	II
Thanks to	III
Congress Participants' Institutions	IV
Advisory Board	VIII
Organising Committee	IX
Congress Chairs	IX
Organizing Committee Members	X
Country Coordinators of the Congress	XII
Scientific and Peer Review Committee	XIII
Papers Received Best Paper Awards	XVII
Keynote Speeches & Guest Speeches	XVIII

Name of Paper and Author(s)	Page
Gender and Power: A Focused Group Discussion- Dr. Rey TY	1
The Right To Legislative Initiative Of Members Of The Parliaments Of Belarus And Poland: A Comparative Legal Analysis- Dr. Of PhD in Law, Associate Professor Aksana CHMYHA	11
Argentina 1988 – 1990: Between Hyperinflations and Structural Change Plans- MSc.(e) in Economics & Political Sciences. Hernán GIL FORLEO	18
Working Capital Management and Profitability: Evidence from Europe- PhD Student Amanj Mohamed AHMED, PhD Student Deni Pandu NUGRAHA, Mohammed Ahmed MAHMOOD, Asst. Prof. Dr. István HÁGEN	23
Brain Drain and Its Repercussions on the Needs of the Palestinian Labor Market: A Study of Causes and Consequences of Migration Among Educated Youth- Ms. Manal HAMARSHA	35
Kids As Target Market based on their buying habits: A Case Study of Generation Alpha in India- Prof. G. P. Dinesh, Assoc. Prof. Dr. Divyabharathi	44
Fashion Psychology and Colors and their Impact on Purchase of Apparels in India- Prof. G. P. Dinesh, Assoc. Prof. Dr. Divyabharathi	54
Demographic indicators and efficiency of resource management as factors of Sustainable Development- PhD student Shovkat MUSTAFAZADA	68
Internationalization, Extension and Dialogical Construction of Knowledge in Latinamerica- Lecturer Sergio Quiroga	76
Popularizing Science in Assam: from Arunodoi to Bigyan Jeuti- Sukalyan GAIN	83
Hindustani Music: A Historical Challenge Against Orthodoxy- MA Student Ms. Srijayee DAS	94
Revisiting Bengal Subah under Murshid Quli Khan and His Family- Swapnava Mallick	106
Educational Perspectives in Social System: Foucault Effect- Ms. Mrityika DAS	120

Role of Social Media in Elections : A Review - Mr. Dhrubajyoti THAKURIA, Dr. Payel Chaudhuri, Dr. Gobinda Deka	127
Service Industry and Regional Development- Shadieva Gulnora MARDIEVNA, Kuvandikov Shukhrat OBLOKULOVICH, Pardayeva OZODA	137
Designing the Employer Brand Model of Insurance Companies in Order to Overcome the Challenge of Attracting and Retaining Talented and Specialized Human Resources (Qualitative Approach: Grounded Theory)- Asst. Prof. Dr. Neda Nafari Mohammad Hosseinpour Jomadi	144
The Place and Role of National and Spiritual Approaches in Human Resources Management- Dr. Rustamov Parviz Haji oglu	159
New Trend, Illegal Migration from Turkey to The USA- Emrah CENGİZ	165
Advertisements and its Social Effects on Society- Rima BOSE	175
Colonialism Through Education: A Case Study of How the British Raj Colonized India by Colonizing the Minds of the Indians- Ms. Bidisha HALDER Mr. Souvik DASGUPTA	182
Blended Learning: A New Challenge For Pakistani University Students - Zohaib Hassan SAIN	193
Students Assessment of Online Education During The Covid-19 Epidemic: An Analysis- Zohaib Hassan SAIN	198
Study the Performance Measures of the Supply Chain for Industry 4.0. - Prof. Dr. Prakash DIVAKARAN	204
Fiscal Policy and Impact of Taxes on The Economy - The Case of Kosovo and The Countries of The Western Balkans- Prof. ass. dr. Agim Berisha	214
Effect of Activity-Based Teaching Methodology on Academic Performance of Slow Learners at Primary Level- Muhammad Shokat ZAMAN, Dr. Muhammad Nadeem IQBAL, Muhammad Ajmal YAQOOB	221
Political Economy of the Tourism Industry in Thailand in Current History- Dr. Rey TY	230
The Role of the University in the Government Program for the Integral Transformation of Neighborhoods: the Cuban Case- Dr. C Niurka Tellez Rodríguez. P.T	240
A Study of Addressing Fairness and Bias in AI and ML in World Health- Srinivas Babu RATNAM	255
Leadership Styles Towards Sustainability of Human Resources in an Aviation School- Gomeriano V. AMURAO	271
COVID 19 and Plight of Women (With Special Emphasis on Indian Women) - Ms. Sritama MANDAL	287
Talent Management in the Hotel Industry of Pune City: Role of Social Media and Social Media Influencers, Asst. Prof. Dr. Merle Almeida, Asst. Prof. Dr. Gaurav Gomase, Assoc. Prof. Dr. Charuta Gajbhiye	291
The Role of Digitalization in Public Administration of The Republic of Azerbaijan- Assoc. Prof. Dr. Murteza HASANOĞLU, Sara MAHMUDOVA	308
Gender aspects of the development of socio-humanitarian spheres in the Republic of Azerbaijan- Aliyeva Sevda Agamirza	317

Revaluation of India-China Relations on The Commencement of Xi Jinping's Third Term- Uki CHOWDHURY	328
India's Access to Clean Energy is Dependent on Lithium- Uki CHOWDHURY	336
The Mentorship Advantage: Fostering Innovation and Creativity in the Workplace- Prof. Dr. Siham EL-KAFAFI	340
Entrepreneurial Fund Gaps and Sector Wise Manpower Requirement in Indian Entrepreneurship:A Study- Assoc. Prof. Dr. Analjyoti BASU, Asst. Prof. Dr. Annette Christinal	357
Social Media: Political Mobilizer to Evaluator- Asst. Prof. Mrs. Piya Sinha	372
Environmental Knowledge and Values among High School Students- Research Scholar Jasi ZAINAB , Assoc. Prof. Dr. Harish MITTU	381
Effect of Flipped Classroom Model on Critical Thinking and Achievement in Social Science among High School Students- Research Scholar Jasi ZAINAB, Assoc. Prof. Dr. Harish MITTU	386
The Gut-Brain-Skin Axis in Acne: Impact of Polenoderm- Major Gheorghe Giurgiu, Prof. Dr. Manole Cojocaru	391
Associations of Metacognition and Internet Gaming Disorder Among University Students in Bosnia and Herzegovina- Assoc. Prof. Dr. Pınar Ünal-AYDIN, MSc. Lejla M. BAŞER, Ms. Zehra BOZKURT, Ms. Neda AKKUL, Ms. Ayşe KANÇELTIK, Mr. Çelebi H. HOCA, Mr. Mirza ABDIC, Assoc. Prof. Dr. Orkun AYDIN	396
The End Game- Ms. Arna BHATTACHARYA	404
Ethiopian Business Incubation Environment Perspectives- Mequanint Birhan Alem (MSc, MBA)	407
Factors affecting Women Entrepreneurs in Bangladesh: A Sociological Study- Research Scholar Mohammed Aminur RAHAMAN, Asst. Prof. Dr. Hilal Ahmad DAR	421
Building Smart Cities: Technology, Education, and Inclusive Governance for Smart Communities- Sandra COSTA	428
People's Republic of China's Digital Yuan- Mr. Saptak MAITRA	434
A Study on Performance Management as a Strategic Employees and Management Perspectives- Dr. Salla Vijay KUMAR, Mr Vinayak SHARMA, M.Sc.	449
The Debate Over Defining Successful Teaching- Dr. Ermelinda KASHAH, Dr. Mirela Saraçi, Dr. Yllka _Kenaçi	460
Inclusive and Community-based approaches using in Agriculture Technology Promotion and Scaling up Lessons for People with Disable in Eastern Ethiopia- Ibsa Aliyi Usmane, Abdulaziz Teha Umere	466
Digital Banks' Financial Ratios Reveal The Impact of Financial Inclusions Business Model on the Banking Sector in Indonesia- Ms. Lindawati Octaviani TAN, Prof. Dr. Ms. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	474
The Influence of Price, Product Quality, Accessibility and Health Consciousness as a Moderating Variable on Buying Intention: Evident of Small Packaging Mixed Flour XYZ at PT. X- Lena Nur AULANA, Aman WIRAKARTAKUSUMAH, Amelia Naim INDRAJAYA	490
Towards the Equitable Blue Economy: Quad Helix Innovation for Social Entrepreneurship - Dr. Firdaus BASBETH, Dr. Ir. Amelia Naim INDRAJAYA	508

A Blue approach to assessing Maritime and Fisheries Vocational Education A case in Ambon, Kupang and Bitung - Dr. Firdaus BASBETH, Sugeng Riyadi, DwiHartanto	519
Örgütsel İkiyüzlülük: Betimsel İçerik Analizi- Asst. Prof. Dr. Mesut ÖZTIRAK	527
Mevduat Bankalarının Kurumsal Sürdürülebilirlik Performanslarının LOPCOW-RSMVC Modeli ile Ölçülmesi - Assoc. Prof. Dr. Nazlı ERSOY	537
KOBİ Çalışanlarında Toksik Duygu Deneyimlerinin Duygusal Bağlılığa Etkisi- Asst. Prof. Dr. Mehmet Ali TAŞ	547
Yeşil Öz-Yeterlilik ve Yeşil İnsan Sermayesi Rekabet Avantajı Sağlar mı?-Asst. Prof. Dr. Burcu ÖZGÜL	556
Zengezur Koridoru'nun Bölgesel İş birliği ve İstikrar Açısından Önemi- Assoc. Prof. Dr. Halit HAMZAOĞLU	570
Bankalarda Denetim ve Risk Komiteleri Etkinliğinin Kurumsal Yönetim Raporlarına Etkisi: BİST'te Bir Uygulama- Assoc. Prof. Dr. Kadir GÖKOĞLAN, Dr. Nazan GÜNGÖR KARYAĞDI	577
Sosyal Medyanın Kriz Dönemleri Bağlamında İncelenmesi: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi Paylaşımlarının Analizi- Sefa HARRANOĞLU, Prof. Dr. Deniz YENGİN	589
Yapay Zeka Ekseninde Robot Gazeteciliğinin İncelenmesi: ChatGPT Örneği- Prof. Dr. Deniz YENGİN, Yasemin ÇAKAR	597
Afetlerde Koordinasyon ve Kriz İletişiminin Rolü:6 Şubat Kahramanmaraş Depremleri Örneği- Dr. Öğr. Üyesi Mevlüde Canan CAN	619
Çağdaş Türk Sanatında Orta Asya Türk İmge ve Motiflerinin Kullanımında Hüsamettin Koçan'ın Yeri ve Önemi- Dr. Muhammet Mustafa ÜNLÜ	634
Diplomasinin Dönüşümü Dijital Diploması: Türkiye ve Dünyadan Örnekler- Assoc. Prof. Dr. Fadime DİLBER	641
Siyasi Kamuoyu Araştırmalarının Seçmen Tercihleri Üzerine Etkisi: Karaman İli Örneği- Assoc. Prof. Dr. Fadime DİLBER	659
Hedonik Tüketim Davranışının Hediye Alma Davranışına Etkisi- Asst. Prof. Dr. Cüneyd İkbal Sarıoğlu	676
Yöneticilerin Sahip Olduğu Mükemmeliyetçi Kişilik Özellikleri ile Psikolojik Sağlık Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir Araştırma- Çağatay SÜKAN, Uzm. Klinik Psk. Merve TOKGÖZ, Prof. Dr. Gönen İlkar DÜNDAR	691
A Research on the Effect of Self-Leadership on Organizational Learning in General Aviation Companies- Assist. Prof. Dr. Rabia YILMAZ	702
Covid-19 Pandemisinin Küresel Ekonomiye Etkileri- Prof. Dr. Mehmet MARANGOZ, Deniz SARAÇ	717
Kurumsal Yönetimin Entegre Raporlamanın Kalitesi Üzerindeki Etkisi- Prof. Dr. Orhan ELMACI, Ahmed JALAWİ	727
Entelektüel Sermayenin Firma Performansı Üzerindeki Etkisi- Prof. Dr. Orhan ELMACI, Gürbüz Onur GÜLBAHAR	739
Toplum 5.0 Perspektifinden Sürdürülebilirlik- Öğr. Gör. Dr. Ebru DEMİREL, Prof. Dr. M. Atilla ARICIOĞLU	749

Bulut Muhasebesi: Finansal Yönetimde Dijital Dönüşümün Anahtarı- Dr. Öğr. Üyesi Ömer Burak PAKSOY	760
Evaluation of Airport Emergency Management Training Materials According to the Recommendations and Requirements of International Organizations - Mehmet Ufuk SEYHAN, Nazan GÜL, Assoc. Prof. Dr. Savaş S. ATEŞ	770
Kavramsal Açıdan “Kozmopolitan Yurttaşlık” Tartışmaları- Assoc. Prof. Dr. Nebiye KONUK KANDEMİR, Kerem VARDAR, Onur NAKKAŞ, Özge ÖZDEMİR	781
The Humor of Inexplicable Things: A Qualitative Comparison Between Meme Marketing and Viral Marketing- Master’s Student Oğulhan BİLECEN, Assist. Prof. Dr. Nur ÖZER CANARSLAN	788
How did Language Originate? Needs Analysis for Language and the Birth of Language Globally- Prof. Dr. Umut BALCI, Assoc. Prof. Dr. Mehmet Veysi BABAYİĞİT	797
Investigating the Role of Communicative and Cultural Topics on the Conversational Skills of EFL (English as a Foreign Language) Learners: A Case of Prep School Students- Assoc. Prof. Dr. Mehmet Veysi BABAYİĞİT, Prof. Dr. Umut BALCI	802
Girişimciliğin Dijitalleştirilmesi- Assoc. Prof. Dr. Murat SAĞBAŞ-Res. Asst. Fahri Alp ERDOĞAN	808
Yengeç Sepeti Sendromu: Başarıya Karşı Kıskançlık ve Aşağı Çekme Eğilimleri- Asst. Prof. Dr. Leyla İÇERLİ, Dr. Gül BİLEN	815
Dijital Dönüşüm Sürecinde E-Devlet Bilgi Güvenliği Risk Analizi- Assoc. Prof. Dr. M. Kenan TERZİOĞLU, Aysu YAŞAR	826
Dijitalleşme ve Dijital Vatandaşlık- Assoc. Prof. Dr. M. Kenan TERZİOĞLU Mehmet Ali YÜCEL	835
Takıntılı Tutkulu Liderlik ve Öz-Yeterlik İlişkisinde Duygusal Tükenmişliğin Rolü- Dr. Yasemin GÜLBAHAR, Prof. Dr. Himmet KARADAL	846
6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Kazanımların Project Lily Pad Oyununa Göre Analizi- Arş. Gör. Dr. Leyla DÖNMEZ, Prof. Dr. Eyüp ARTVİNLİ	860
Dijital Dünyanın Dijital Meslekleri İçinde Sosyal Medya Mesleklerinin Yeri: Sosyal Medya Meslekleri Gelecek Vadediyor mu?- Assoc. Prof. Dr. Ebru Ertürk, Assoc. Prof. Dr. Meral Erdirencelebi	863
Yönetim Alanında Metaverse- Assoc. Prof. Dr. Özgür ÇARK	874
Örgütsel Sağlık Alan Yazın İncelemesi- Assoc. Prof. Dr. Özgür ÇARK	886
Bir İletişim Aracı Olarak Meslek Yeminleri- Dr. Öğr. Üye. Erhan HANCIĞAZ	896
4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Kazanımların MineCraft Oyununa Göre Analizi- Prof. Dr. Eyüp ARTVİNLİ, Arş. Gör. Dr. Leyla DÖNMEZ	906
Uluslararası Coğrafya Olimpiyatlarının 21. Yüzyıl Becerileri Açısından Analizi- Prof. Dr. Eyüp ARTVİNLİ, Arş. Gör. Dr. Leyla DÖNMEZ	911
Examination of Consumers' Choice of Cleaning Materials with Conjoint Analysis- Assoc. Prof. Dr. Gülşen AKMAN-Tolga OFLU, Ali İhsan BOYACI	917
Coğrafya Eğitiminde Dijitalleşme- Arş. Gör. Dr. Leyla DÖNMEZ Prof. Dr. Eyüp ARTVİNLİ	927

Ölçek Geliştirme ve Doğrulama- Assoc. Prof. Dr. M. Kenan TERZİOĞLU, Asst. Prof. Dr. Süreyya TEMELLİ, Mehmet Ali YÜCEL	934
Francis Bacon'un Düşüncesinde Estetik Yansımalar- Dr. Muhammet Mustafa ÜNLÜ	944
Dinamik Fiyatlandırmada Fiyat Adalet Algısının Tekrar Satın Alma Niyetine Etkisi: Tatil Rezervasyon Sitelerini Kullananlar Üzerinde Bir Araştırma- Kader GÜLSEVER, Assoc. Prof. Dr. İnci ERDOĞAN TARAĞCI	950
Sürdürülebilir Turizm Üzerine Bir Literatür Taraması- Kader GÜLSEVER, Assoc. Prof. Dr. İnci ERDOĞAN TARAĞCI	961
Hofstede Kültür Boyutları Bağlamında İnsan Kaynakları Yönetimi Açısından ABD-Türkiye Karşılaştırılması- Prof. Dr. Gönen İlkar DÜNDAR , Öğr. Gör. Rahile GÜRAN	973
Dünya Tarihi Üzerinden Bir Düşünce Pratiği: Medeniyet Kavramını Sorunsallaştırmak- Öğr. Gör. AHMET ÖZDEMİR, Öğr. Gör. HAYREDDİN ÖZDEN	983
Afet Tahvilleri Üzerine Bir İnceleme- Dr. Öğr. Üyesi Hülya ER , Prof. Dr. Remzi ALTUNIŞIK	993
Katılım Bankacılığında Dijital Dönüşüm- Öğr. Gör. Murat ER, Dr. Öğr. Üyesi Hülya ER, Prof. Dr. Remzi ALTUNIŞIK	1005
Investigation of the Factors Affecting the Performance of Global Cities with CRITIC Method- Assoc. Prof. Dr. Sevgi SÜMERLİ SARIGÜL, Lec. Esra YAŞAR, Lec. Dr. Pınar AVCI	1020
How do Climate Policy Uncertainty, Financial Market and Financial Institution Development Influence CO2 Emissions in China?- Assoc. Prof. Dr. Sevgi SÜMERLİ SARIGÜL, Lec. Dr. Pınar AVCI, Prof. Dr. Betül ALTAY TOPÇU	1026
Tarihi ve Kültürü ile Şam'ın İslam Kenti Kavramına Kattıkları Üzerine- Assoc. Prof. Vedat YILMAZ, Dokt. Ozan GERÇEKER	1036
Havayolu İşletmelerine Ait Covid-19 Güvenlik Performanslarının Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Analizi- Burak KARADAĞ, Dr. Öğr. Üyesi Eda ÇINAROĞLU	1048
Presenteeism ve İş Tatminine İlişkin (Web of Science ve Scopus) Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi- Kadriye KUBAT, Çağla Aşlı GÜLDURAN, Assoc. Prof. Dr. Arzu AKDENİZ	1065
Örgütsel Bağlılık ve İş Performansına İlişkin (Web of Science ve Scopus) Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi- Gamze TARIM, Assoc. Prof. Dr. Arzu AKDENİZ	1076
Entropi Temelli Topsis Yaklaşımı ile Havaalanlarının Hizmet Kalitesinin COVID-19 Öncesi ve Sonrası Değerlendirilmesi- Beste Başak HORASAN, Dr. Öğr. Üyesi Eda ÇINAROĞLU	1086
Dünyanın En İşlek 10 Havalimanının Entropi Temelli TOPSIS Yöntemi ile Operasyonel ve Finansal Kıyaslanması- Selcan COŞKUN, Dr. Öğr. Üyesi Eda ÇINAROĞLU	1096
Tüketici ve Üretici Fiyat Endekslerinin Kısa ve Uzun Dönem Analizi: Türkiye Örneği- Nazım Kerim KANAD, Prof. Dr. Ahmet ŞENGÖNÜL	1110
Comparison of Demographic Characteristics of Hotel Employee with Intolerance of Uncertainty and Covid-19 Fear- Dr. Hacı Ahmet ÇAKIR, Buse YILDIZ	1118
Duyusal Zekâ ve Girişimcilik Niyeti: Yaşam Tatmininin Aracılık Rolü- Dr. Buket SEZER, Dr. Öğr. Üyesi, B. Dilek ÖZBEZEK	1126
Seçmen Profiline Kısa Bir Bakış- Dr. Mukadder GÜNERİ	1138

Halkla İlişkiler ve Siyasal Propaganda Bağı- Öğr. Gör. Deniz AKIN	1143
Osmanlı Dönemi Trabzon'da Nafaka Uygulaması (1703-1738)- Dr. Öğr. Üyesi Fatih ÇİÇEK	1156
İşte Mutluluk ve Paternalist Liderlik: Kültür Kayıp Halka mı?- Dr. Öğr. Üyesi Aslı Çillioğlu KARADEMİR	1165
“Kendini Kopyalamak”: Türk Yükseköğretim Sisteminde Mülteci Akademisyenler Vakası- Prof. Dr. Mehmet ERYILMAZ	1175
Financial Performance Measurement and Analysis of the World’s Biggest- Sea Freight Carrier A.P. Møller - Maersk A/S Based on The Key Financial Ratios in the Period of 2018-2022 - Dwi Valkino SYAM, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1181
Financial Distress Analysis for Garuda Indonesia Uses the Altman Z-Score Method in the 2018-2022 Period- Dian Utami WULANINGSIH, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1194
Financial Performance Analysis of the Largest Clinical Laboratory in Indonesia, PT. Prodia Widyahusada, Tbk. Prior and During Pandemic Covid 19 for the periods of 2018-2022- Popy AGUSTINA, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1205
Analysis of Nickel Mining Company Issuers At PT. Trimegah Bangun Persada Tbk. in Obi Island, North Maluku, Indonesia- Jolene Marie CHOLOCK, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1214
Analysis of Financial Performance of Mining Industry PT Antam TBK 2021-2023- Mario Samuel SITINJAK, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1219
Growth Performance Analysis for Health Insurance in Indonesia at Financial Ratio 2019-2022 Period, Case Study Pre-Pandemic and During Pandemic- Mr. Barry AFRIANDO, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1227
PT MD Pictures Tbk., Financial Performance Analyze from 2017-2021 Period- Lycie JOANNA, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1236
The Effect of The Apprenticeship Program on The Employer’s Intention to Hire SMK Graduates: As Seen in The Evidence in MM2100 Industrial Town, Bekasi- Andrio A, Dr. Ir. Amelia Naim INDRAJAYA	1245
The Effect of Independent Commissioners, EVA, and ROA on Firm Value- Jessica WIJAYA, Wirawan E. D. RADIANTO	1256
Analyzing the Return on Equity and Return on Assets to Evaluate Profit Growth at PT. Indofood Sukses Makmur Tbk. for the Period of 2016-2020- Santoso TJHANG, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1267
Implementation of Islamic Economic System in Religious Education Institutions at Nurul Islam Nature School (SANI), Bekasi-Indonesia- M.Mar, Moh. Iqbal, Prof. Dr. S.E., Ak., M.M., Wiwiek Mardawiyah Daryanto	1277
How Family Business Can be Sustainable in Digital Era - Zenda Novita, Dr. Ir. Amelia Naim INDRAJAYA, MBA.	1291
Factors that Affect Adoption of Fintech in Retail Industry and Its Relation to Increase Financial Performance Evidence in Merchants Coached by Aksesmu (PT Sumber Trijaya Lestari)- Krishna Nugraha HARISCHANDRA, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1297
Liquidity and Profitability Ratio Analysis to Assess Financial Performance of PT. Adhi Karya (Persero) Tbk. during the Periods of 2017 – 2021- Mohammad SYAMSURRIJAL, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1302
Financial Health Analysis of PT Jasa Marga Tbk. According to Altman Z-Score in Period of 2018 – 2022- Eky KURNIAWAN, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1317

Financial Health Analysis of Tyre Industry According to Altman Z-Score in the Periods Before and After the Covid-19 Pandemic A Case Study of PT Gajah Tunggal Tbk (Gjtl), Indonesia- Yan Irwan Antoni SARAGIH, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1333
The Impact of Russia-Ukraine War on the Financial Performance of PT United Tractors (UT), Indonesia for the Period of 2021-2022- Rakhmat Dody SUDJATMIKO, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1345
Financial Health Analysis of PT. Blue Bird, Tbk. Before and During COVID-19 Pandemic According to Altman Z-Score in Periods of 2018-2022- Oddy MEDRIAN, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1358
Assessing the Financial Difficulties by Using Altman Z-Scores Method during Covid - 19 Pandemic. Evidence of PT. Japfa Comfeed Indonesia, Tbk.- Myrza FEBI, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1370
Do Gender Diversity and Audit Committee Size have Impact on Tax Avoidance in The Energy Sector?- Tasya Herbert LEE, Wirawan E. D. RADIANTO	1380
Measuring Financial Performance of Cement of Indonesia amid Competition with China Cement Producer Uses the Altman Z-Score- Faruq HARIFSYAH, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO, Roy SEMBEL	1393
The Effect of Artificial Intelligence on the Accounting and Financial Reporting- Meliyani, Dr. Ir. Amelia Naim INDRAJAYA	1406
The Mediating Effect of Perceived Organizational Support on The Influence of Authentic Leadership Toward Turnover Intention in Generation Z- Emilani NABABAN, Dr. Ir. Amelia Naim INDRAJAYA	1412
Financial Performance Analysis of PT Kimia Farma Tbk (KAEF) and PT Indofarma Tbk (INAF) Year 2018- 2022- Muhamad Brian MAYZAN, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1429
Financial Health Analysis and Measurement of Traditional Herbal Industry in Indonesia during Pandemic Covid-19 in the Periods of 2019-2021 A Case Study of PT Sidomuncul, Tbk.- Mindy RAHAYU, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1445
Measuring Financial Ratio Analysis on PT. Siloam Internatioal Hospitals, Tbk, Indonesia for Future Business Consideration- Dwi Ruth KURNIASIH, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1457
Study of Work Motivation of Construction Support Workers That Influences on Work Productivity Viewed from Maslow's Theory (Case Study on The "Green House" Building Project in City "X") - Mrs. Liena PRAJOGI	1470
Financial Performance Analysis of Logistic and Transportation Service Company: Case Study in PT. Adi Sarana Armada Tbk- Wimar Adi WISMONO, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1481
The Performance of Private Equity Ownership Companies Listed in Indonesia Stock Exchange- Yosia Kristine, Prof. Ir. MBA, Ph.D, CSA, CIB, CIIM. Roy SEMBEL, Dr. SE, MM, CPA, CBV, CFRM, CFA. Melinda MALAU	1507
The Influence of Digital Innovation and Population on Socioeconomic Mediated by The Environment Due to The Covid-19 Pandemic (Case Study: Dki Jakarta Province)- Endang SUSILOWATI, Erwin Susanto SADIRSAN, Chotib	1520
CEO'nun Görevleri ve Sorumlulukları: Kavramsal Bir Çerçeve- Prof. Dr. Emet GÜREL, Res. Asst. Dr. Azra K. NAZLI, Büşra ÇETİN, Res. Asst. Dr. Neslihan Özmelek TAŞ	1532
Bir Tekno-Kültür Aracı Olan Drone Kameraların Haberde Kullanımı: NTV Örneği- Prof. Dr. Deniz YENGİN, Arş. Gör. İrem YENİCELER KORTAK	1543

The Influence of Financial Literacy to Consumer Purchase Intention of Traditional Life Insurance Product- Rainy Maria TUMENGGOL, Dr. Ir. Amelia Naim INDRAJAYA	1555
Financial Health of PT Sido Muncul Tbk According to Altman Z-Score in the Period 2018 – 2022- Bernard TIMOTIUS, Prof. Ir. Roy H. M. SEMBEL, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1569
Financial Performance Analysis of PT. Indo Tambangraya Megah Tbk - A Coal Mining Company in Indonesia- Raden Ayu Silvia RIANI, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1579
Leading Through Disruption: School Leaders' Role in Crisis Management and Recovering the XYZ School in the Post-COVID-19 Era- Amalia Seruni Permata INTAN	1592
Analysis Financial Performance of Pt. Unilever Indonesia Tbk Before and After Economy Crisis 2017 – 2022- Oktafia HARINI, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1597
Individual Adaptability as Mediating Variable Toward Individual Performance as The Impact of Transformational Leadership and Delegation Authority - Teuku Yusuf, S.Si., MBA, Dr. Ir. Amelia Naim Indrajaya, MBA	1611
A Volunteer Experience as An English Instructor: A Contribution to the Development of Madani Mental Health Care's English Affairs Division - Zahra Maulida, Yulita Fairina SUSANTI	1619
The Antecedents of Investor Intention to Invest in the JAKARTA Cryptocurrency Market - Mr. Fadi Rendrahadi IRAWAN, Ms. Liza Agustina Maureen NELLOH, Mrs. Cut SJAHRIFA	1634
Exploring Liquidity Ratio, And Solvency Ratio at PLN Fulfills Business Continuity, Resiliency, and Sustainability - Chandra Erick Manaek Pandapotan LUMBAN GAOL, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1643
Financial Performance Analysis During 2017-2021 in Oil Production: Case Study in Indonesian Oil and Gas Industry- Mr. Roland AP Rhamadani, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1658
Financial Health Analysis of Retail Sector Industry PT Sumber Alfaria Trijaya during Pandemic Covid-19 Uses Altman Z-Score in 2019 – 2021- Yulli Dewi INDRIASARI, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1672
Financial Health Analysis of PT Indo Tambangraya Megah Tbk. According to Altman Z-Score in Period of 2018 – 2022- Tulus SITUMEANG, Prof. Dr. Wiwiek Mardawiyah DARYANTO	1682
Macroeconomic Impact From 2012 to 2022 on Indonesia Composite Index Return- Avinash, Roy Sembel	1693
The Effect of Green Trust as Independent Role and Green Advertisement as Moderating Role on the Purchase Intention of Paper Packaging in an Extended Theory of Planned Behaviour (TPB) - Eko SAPUTRA, Dr. Rima AGRISTINA, Dr. Ir. Amelia Naim INDRAJAYA	1704
Factors Influencing the Purchase Intention of Women in Jabodetabek When Purchasing Local Makeup Through Online Shops Amidst Covid-19- Valentina LUGO ARIAS, Ir. Sasotya PRATAMA, MTE, PMA, Ir. Tritjondro BASKORO, MSM	1713
Yönetim Kurullarını Yapay Zekayla Çeşitlendirmek: Müspet ve Menfi Yönler- Prof. Dr. Mehmet ERYILMAZ	1729
Congress Program	1734

5th International CEO Communication, Economics, Organization & Social Sciences Congress

Yeşil Öz Yeterlilik ve Yeşil İnsan Sermayesi Rekabet Avantajı Sağlar mı?

Asst. Prof. Dr. Burcu ÖZGÜL

İstanbul Topkapı University
burcuozgul@topkapi.edu.tr
Orcid: 0000-0001-8525-041X

ÖZET

Bu çalışma üst yönetimin yeşil öz yeterlilik inancının, yeşil insan sermayesine ve rekabet avantajına etkisini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla, üst yönetimin yeşil öz yeterlilik inancının rekabet avantajına hem doğrudan hem de yeşil insan sermayesi aracılığıyla dolaylı etkisini değerlendirmek için kavramsal bir model geliştirilmiştir. Geliştirilen kavramsal modeli analiz etmek için enerji sektöründe faaliyet gösteren 138 firmadan anket yöntemi ile veri toplanmıştır. Toplanan veriler SmartPLS analiz programı ile analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçları, yeşil insan sermayesinin, üst yönetimin yeşil öz yeterlilik inancı ile rekabet avantajı arasındaki ilişkide tamamlayıcı kısmi aracılık rolü olduğunu göstermiştir. Bu durum, yeşil öz yeterliliğin rekabet avantajını yalnızca doğrudan olumlu yönde etkilemekle kalmayıp, aynı zamanda yeşil insan sermayesi yoluyla dolaylı olarak olumlu yönde etkileyebileceği anlamına geldiğini göstermektedir. Bu çalışma, firmaların rekabet avantajını artırmak için yeşil öz yeterlilik inancının ve yeşil insan sermayesi gelişiminin önemini göstererek, teoriye ve pratiğe katkıda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Öz Yeterlilik, Yeşil İnsan Sermayesi, Rekabet Avantajı

Do Green Self-Efficacy and Green Human Capital Provide Competitive Advantage?

ABSTRACT

This study aims to evaluate the effect of top management's green self-efficacy belief on green human capital and competitive advantage. For this purpose, a conceptual model has been developed to evaluate the impact of top management's green self-efficacy belief on competitive advantage, both directly and indirectly through green human capital. In order to analyze the conceptual model developed, data were collected from 138 companies operating in the energy sector by survey method. The collected data were analyzed with the SmartPLS analysis program. The results of the study showed that green human capital has a complementary partial mediating role in the relationship between top management's green self-efficacy belief and competitive advantage. This means that green self-efficacy can not only positively affect competitive advantage directly, but also indirectly positively affect it through green human capital. The present study contributes to the theory and practice by showing the importance of green self-efficacy belief and green human capital development in order to increase the competitive advantage of companies.

Keywords: Green Self-Efficacy, Green Human Capital, Competitive Advantage

GİRİŞ

Günümüzde, girişimcilerin ve akademisyenlerin yeşil iş uygulamalarına olan ilgisi artmış durumdadır. Bunun temel nedeni, çevresel etkiler konusunda artan kamuoyu bilincidir. Yeşil endüstri raporuna dayanan anket sonuçları, 60 ülkeden tüketicilerin %58'inin çevreye duyarlı işletmelerin ürünleri için daha fazla ödeme yapmak istediğini ortaya koymuştur. (Endiana, Suryandari, & Ardiant, 2023). Mevcut yeşil trend hareketinin ortasında hayatta kalabilmek için, bir firmanın rekabet etme becerisine sahip olması gerekmektedir. Yeni ekonomik çağda, maddi olmayan varlıklar rekabet avantajı elde etmenin önemli belirleyicilerinden biridir ve entelektüel sermaye her zaman finansal sermayeden daha fazla olarak nitelendirilmektedir (Yu & Nilsson, 2019). Entelektüel sermaye kavramı firmaların maddi olmayan varlıklarını değerlendirmek için önerilmiş bir kavramdır (Stewart, 1994). Güçlü maddi olmayan varlıklar geliştiren firmalar, rekabet avantajını artırma fırsatları yakalamaktadır. Entelektüel sermaye konusu yirmi yılı aşkın süredir geniş çapta tartışılmasına rağmen, günümüzdeki popüler çevrecilik eğilimi nedeniyle ortaya çıkan yeşil entelektüel sermaye kavramı Chen (2008) tarafından önerilmiştir. Yeşil entelektüel sermaye, çevreye yönelik bir entelektüel sermaye olup (yeşil insan sermayesi, yeşil yapısal sermaye ve yeşil ilişkisel sermaye), firmaların çevresel sürdürülebilirlik ile ilgili sürekli değişen senaryolara proaktif bir biçimde uyum sağlamalarını ve rakipleri karşısında rekabet avantajı elde etmelerini sağlayan hayati bir varlık olarak kavramlaştırılmıştır (Ahlawat, Sharma, & Kumar, 2023).

Yeşil entelektüel sermayenin en önemli unsuru olarak nitelendirilen yeşil insan sermayesi, çalışanların doğal çevreyi korumaya ve yeşil inovasyona yönelik bilgileri, becerileri, yetenekleri, deneyimleri, tutumları, bilgelikleri, yaratıcılıkları, bağlılıkları ve girişimcilikleri olarak tanımlanabilir (Chen, 2008; Yusliza vd., 2020). Doğal kaynak temelli teori (Hart, 1995), bir firmanın doğal kaynakları yönetebilmesi durumunda iyi bir performansa ve yüksek rekabet gücüne sahip olacağını varsaymaktadır. Dolayısıyla, bir firmanın üstün ve kaliteli yeşil insan sermayesi yaratabilmesi bu noktada önem kazanmaktadır. Bu ifade, bir firmanın daha iyi performans yaratmak için insan kaynaklarının kalitesini verimli bir şekilde iyileştirmesi gerektiğini belirten araştırmalarla desteklenmektedir (Yusoff vd., 2019). Ayrıca, bu sonuçlar, yeşil insan sermayesinin rekabet avantajı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu gösteren ampirik çalışmalarla da doğrulanmıştır (Chen, 2008; Huang & Kung, 2011; Chaudhry vd., 2016; Rezaei vd., 2016; Cavicch & Vagnoni, 2017; Susandya vd., 2019; Yusliza vd., 2020; Wang & Juo, 2021; Astuti & Datrini, 2021). Dolayısıyla, yeşil insan sermayesi, rekabet avantajını geliştirebilir.

Diğer yandan sosyal bilişsel teoriye (Bandura, 1997) göre, bireylerin çevresel hedeflere ulaşmak için belirli bir görevi yerine getirme yeteneğine olan inancı olarak da ifade edilen yeşil öz yeterlilik bu noktada önem kazanmaktadır (Chen, Chang, & Lin, 2014; Chen vd., 2015a). Yüksek öz yeterlilik duygusuna sahip bireylerin, daha yüksek performans seviyelerine ve hedeflerine daha fazla bağlılık duygusuna sahip oldukları bilinmektedir (Bandura, 1993). Öz yeterliliğin performansı geliştirdiği de ileri sürülmektedir (Gist & Mitchell, 1992). Dolayısıyla üst yönetimin yeşil öz yeterlilik inancının rekabet avantajını etkileyebileceği varsayılabilir. Hiçbiri çalışma yeşil öz yeterliliğin rekabet avantajı üzerindeki etkisini keşfetmemiştir.

Ayrıca, önceki literatür, yaratıcılık gelişiminin öz yeterliliğe dayandığını göstermektedir (Mumford vd., 2002; Kumar & Uzkurt, 2010; Hsiao vd., 2011; Tepper & Yourstone, 2018). Daha yüksek düzeyde öz yeterliliğe sahip kişilerin, yeni fikirler üretme konusunda kendi yeteneklerine daha fazla güvenme olasılığı daha yüksektir (Hmieleski & Baron 2008; Alkailani ve Kumar, 2016). Alan yazındaki araştırma sonuçları yeşil yaratıcılığı geliştirmenin yolunun, yeşil öz yeterliliği artırmak olduğunu ortaya koymaktadır (Chen vd., 2015a; Aeknarajindawat & Jermsittiparsert, 2019). Dolayısıyla, üst yönetimin güçlü bir öz yeterlilik duygusuna sahip olması, daha yaratıcı davranışlar sergilemelerini ve yeşil insan sermayesini artırmaları beklenebilir.

Bu nedenle, bu araştırmanın birinci motivasyonu, üst yönetimin yeşil öz yeterliliğinin rekabet avantajı üzerindeki etkisini keşfederek, alan yazındaki boşluğu doldurmaktadır. Bu çalışmayı yürüten ikinci motivasyonu, üst yönetimin yeşil öz yeterliliğine yönelik başka önemli bir araştırma boşluğunu belirlemeye yöneliktir. Önceki araştırmalar üst yönetiminin yeşil öz yeterliliğinin yeşil insan sermayesi üzerindeki etkisini keşfetmemiştir. Bu çalışma bu ilişkiyi ele alarak alan yazına katkı sunmayı hedeflemektedir. Çalışmanın üçüncü motivasyonu, “yeşil insan sermayesi rekabet avantajını etkiler mi?” sorusunu enerji sektörü bağlamında incelemektir. Bu araştırmanın dördüncü motivasyonu ise doğal kaynak temelli teoriyi (Hart, 1995) ve sosyal bilişsel teoriyi (Bandura, 1997) birleştirerek, “yeşil insan sermayesi, üst yönetimin yeşil öz yeterliliği ile rekabet avantajı arasındaki ilişkiye aracılık eder mi?” sorusunu ele almaktır.

Enerji sektörü, doğal çevrenin korunmasında diğer tüm önemli sektörlerin stratejik kararlarını yönlendiren çok önemli bir rol oynadığından dolayı (Ghosh & Haque, 2023), bu çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Buradan hareketle, Türkiye’de enerji sektöründe faaliyet gösteren firmalardaki yöneticilerden veriler toplanmış ve Smart PLS 3 analiz programı aracılığıyla analiz edilmiştir.

1. TEORİK ÇERÇEVE VE HİPOTEZ GELİŞTİRME

1.1. Üst Yönetimin Yeşil Öz Yeterliliği ve Rekabet Avantajı

Sosyal bilişsel teoriye göre öz yeterlilik, bir bireyin davranışını yönlendirme ve düzenleme sürecini açıklamanın anahtarı olarak görülmektedir (Bandura, 1997; Beck & Schmidt, 2015). Bireylerin belirlenen düzeyde performans geliştirme yeteneklerine ilişkin inançları, öz yeterlilik olarak tanımlanabilir (Bandura, 1997). Kendilerini oldukça yeterli olarak algılayan bireyler, olağanüstü sonuçlar üretebilecek yeterli çabayı harekete geçireceklerdir (Stajkovic & Luthans, 1998). Öz yeterliliği yüksek olan bireylerin performansı daha iyidir ve amaçlarına olan bağlılıkları yüksektir (Maddux, 2016). Görev performansı, öz yeterlilik aracılığıyla önemli ölçüde tahmin edilebilmektedir (Maddux, 2016; Tepper & Yourstone, 2018).

Alana özgü öz yeterliliğin, o alandaki davranışı tahmin etme konusunda gelişmiş bir yeteneğe sahip olduğu ileri sürülmüştür (Choi 2004). Çevre ile ilgili hedefleri başlatmak ve uygulamak için bir kişinin yeteneğine olan güvenini tanımlayan yeşil öz yeterlilik, çevresel konularda yeni bir düşünce olarak ortaya çıkmıştır (Chen, Chang, & Lin, 2014). Yeşil öz yeterlilik, öz yeterlilik temelinde çevresel faktörleri, özellikle bir bireyin veya firmanın çevresel hedeflere ulaşma yeteneğinin değerlendirilmesini içermektedir (Chen vd., 2015a). Diğer bir ifadeyle, yeşil öz

yeterlilik, bireylerin çevre ile ilgili görevleri yerine getirme ve gerçekleştirme konusundaki yeterliliklerine ilişkin inançları olarak işlevselleştirilmiştir (Faraz vd., 2021). Yeşil öz yeterlilik, çevresel sorunların üstesinden gelmek için yararlı, benzersiz ve orijinal yolları yansıtan yeşil prosedürler, yeşil tesisler, yeşil ürünler ve yeşil uygulamalar (Chen vd., 2015b) ile ilgili yeni düşüncelerin kavranmasına yardımcı olmaktadır (Chen, Chang, & Lin, 2014).

Alan yazın, yeşil öz yeterliliğin, çevre yanlısı davranış üzerinde olumlu bir etkiye sahip olan bir tür öz biliş olduğunu göstermektedir (Nordlund, 2003; Meinhold & Malkus, 2005). Yeşil öz yeterliliğin yöneticilerin sorumluluğunu güçlendireceği ve firmaları atık yönetimi gibi çevre yanlısı faaliyetleri benimsemeye teşvik edeceği üzerinde vurgu yapılmaktadır (Gholami, 2014). Yöneticilerin yeşil öz yeterliliği, yöneticilerin çevre yanlısı uygulamaları gerçekleştirme konusundaki kararlılığını güçlendirmektedir. Diğer bir deyişle, daha yüksek yeşil öz yeterliliğe sahip yöneticilerin, kurumsal atık yönetimi yoluyla kurumsal yeşil sürdürülebilir uygulamalar üzerinde olumlu bir etkiye sahip olma olasılığının daha yüksek olduğu ampirik bir çalışmayla doğrulanmıştır (Guo vd., 2019). Dolayısıyla, sosyal bilişsel teoriye göre, üst yönetiminin yeşil öz yeterlilik inancı rekabet avantajını geliştirebilir varsayımı altında H1 hipotezi geliştirilmiştir. H1: Üst yönetimin yeşil öz yeterliliği ile rekabet avantajı arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır.

1.2. Üst Yönetimin Yeşil Öz Yeterliliği ve Yeşil İnsan Sermayesi

İnsan sermayesi, çalışanların hedeflere ulaşmak için bilgi, beceri, yenilikçilik ve yeteneklerinin toplamı olarak tanımlanmaktadır (Dzinkowski, 2000). Firmaların yeşil inovasyon ve yeşil yönetim geliştirebilmesi için çalışanların içine yerleştirilmiş çevresel bilgi önemli olduğundan, Chen (2008) yeni bir kavram olan “yeşil insan sermayesini” önermiştir. Yeşil insan sermayesini; çalışanların çevre koruma ve yeşil inovasyon hakkında bilgilerinin, becerilerinin, yeteneklerinin, deneyimlerinin, tutumlarının, bilgeliklerinin ve yaratıcılıklarının toplamı şeklinde tanımlamıştır (Chen, 2008).

Çevre bilinci yüksek olan firmalar, çalışanlarının çevre politikalarını bilmelerini sağlamak ve çalışanlarının çevre yönetimi ve yeşil inovasyon konusundaki yetkinliklerini artırmaya eğilim göstermektedir. Alan yazında, çevre bilincinin, yeşil insan sermayesi ile olumlu bir şekilde ilişkili olduğu vurgulanmaktadır (Chang & Chen, 2012).

Öte yandan, yeşil öz yeterliliği daha yüksek olan bireyler, aşağıdaki nedenlerden dolayı yeni çevre koruyucu ürünler yaratma ve geliştirme konusunda daha yüksek bir inanca sahiplerdir. (a) Çalışanlar, uzun vadeli kariyer planlamalarının firmanın sürdürülebilir gelişimi ile uyumluluğunu önemserler (Mittal & Dhar, 2016). Firmanın amacı, çevresel hedeflere bağlılığı yerine getirmek için yeşil ürün geliştirme performansını iyileştirmeye çalışmaksa (Chen & Chang, 2012), daha yüksek yeşil öz yeterliliğe sahip bireyler, yatırım ve sebat, olumlu düşünme ve öz düzenleme yoluyla daha yüksek yeşil performans seviyesine ulaşırlar (Chen, Chang, & Lin, 2014; Guo vd., 2019). (b) Sosyal bilişsel teoriye göre, yeşil öz yeterliliği daha yüksek olan bireyler, işin çekiciliğine dikkat ederler ve çevresel sorunları ve kurumsal sosyal sorumluluğu dikkate alırlar (Guo vd., 2019). Dolayısıyla, üst yönetiminin yeşil öz yeterlilik düzeyi, yeşil insan sermayesinin gelişimini etkileyebilir. Sosyal bilişsel teori perspektifinden hareketle, H2 hipotezi geliştirilmiştir.

H2: Üst yönetimin yeşil öz yeterliliği ile yeşil insan sermayesi arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır.

1.3. Yeşil İnsan Sermayesi ve Rekabet Avantajı

Chen (2008), bilgi, deneyim, yetenekler, beceriler, yaratıcılıklar ve çevre korumasına yönelik taahhütler açısından çalışanların varlıklarını kullanarak, yeşil insan sermayesinin farklı değerini kaydetmiştir. İnsan sermayesine yatırım yapan firmalar daha iyi performans göstermektedir (Wang, Chang, Huang ve Wang, 2011). Daha yüksek düzeyde yeşil insan sermayesinin, çevresel bilgi ve beceriler nedeniyle yeşil organizasyonun gelişimine daha fazla katkıda bulunma eğilimi söz konusudur (Yong ve ark., 2019). Bu nedenle, yeşil insan sermayesi bir firmanın somut olmayan varlıklarını (bilgi, beceri ve yetenekler) tanınmasını sağlar ve daha iyi performans göstermesi için dinamik bir rekabet ortamında yeşil stratejilerin uygulanmasına yardımcı olabilir.

Benzer şekilde, Eisenstat (1996), insan sermayesinin etkili uygulanmasının firmaların kurumsal sürdürülebilirlik performansını artırabileceğini belirtirken, Rayner ve Morgan (2018) çevre bilgisi ile çalışanların yeşil davranışları arasında pozitif bir ilişki olduğunu belirtmiştir. Ampirik araştırmalar da yeşil insan sermayesi ile rekabet avantajı arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğunu doğrulamaktadır (Chen, 2008; Huang & Kung, 2011; Chaudhry vd., 2016; Rezaei vd., 2016; Cavicch & Vagnoni; 2017; Susandya vd., 2019; Yusliza vd., 2020; Wang & Juo, 2021; Astuti & Datrini, 2021).

Bu çalışma, yeşil insan sermayesi ve rekabet avantajı arasındaki ilişkiyi kavramsallaştırmak için doğal kaynak temelli teoriye atıfta bulunmaktadır. Doğal kaynak temelli görüş, çalışanın zımnı bilgisi, katılımı ve çevre ile ilgili yetenekleri gibi maddi olmayan varlıkların, rekabet avantajı sağlayacağına vurgu yapmaktadır (Hart, 1995). Dolayısıyla enerji sektörü bağlamında yeşil insan sermayesinin rekabet avantajı sağlayacağı varsayımı altında H3 hipotezi geliştirilmiştir.

H3: Yeşil insan sermayesi ile rekabet avantajı arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır.

1.4. Yeşil İnsan Sermayesinin Aracılık Rolü

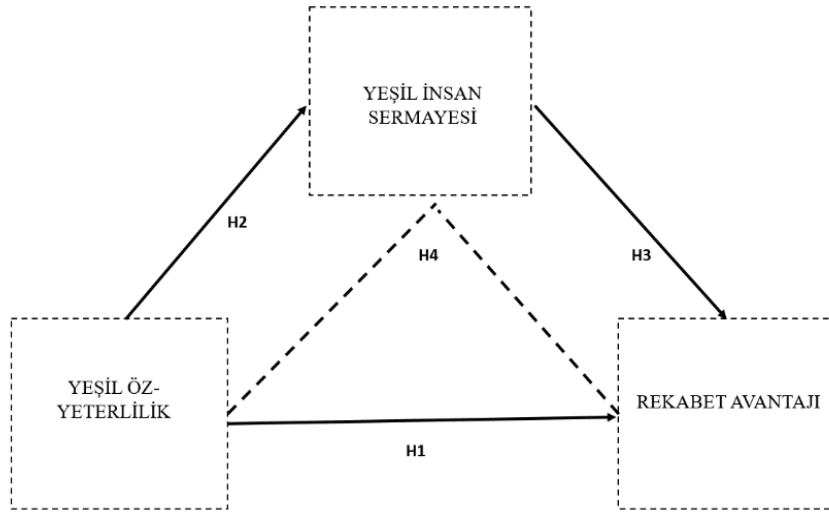
Bireylerin psikolojik özellikleri kurumsal performansı açıklamak için kullanılabilir (Palmer vd., 2019). Yüksek derecede bir özgüvene sahip olmak, insanları eylemleri başlatma, eylemleri sürdürme ve sebat etme olasılıklarını artırmaktadır. Çünkü bu tür bireyler istediklerini veya yapmaları gereken şeyi halledebileceklerinden emindirler (Chen vd., 2016; Guo vd., 2019). Yüksek öz yeterliliğe sahip bireyler, daha yüksek performansa ve görevlere odaklanma konusunda daha yüksek kararlılığa sahip olabilir ve başarısızlığı tolere edebilirler (Chen, Li, & Leung, 2016). Çalışmalar da öz yeterliliğin performansla olumlu bir şekilde ilişkili olduğunu göstermektedir (Rapp vd., 2015; Honicke & Broadbent, 2016). Daha önce de ifade edildiği üzere yeşil öz yeterlilik, bir bireyin çevresel hedeflere ulaşma sürecini uygulama ve organize etme yeteneğine olan inancıdır (Bandura, 1997; Guo vd., 2019). H1 hipotezinde tartışıldığı gibi sosyal bilişsel teoriye göre, üst yönetimin yeşil öz yeterliliği rekabet avantajını geliştirebilir. Yine, H2 hipotezinde tartışıldığı üzere, üst yönetimin yeşil öz yeterliliği yeşil insan sermayesini geliştirebilir.

Diğer yandan, Johnson (1999) ve Dzinkowski (2000), insan sermayesinin rekabet avantajı üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu öne sürmüşlerdir. Ayrıca, çevre yönetimi ve yeşil inovasyonla aktif olarak ilgilenen firma yöneticileri, yalnızca üretim atıklarını en aza indirip üretkenliği artırmakla kalmaz, aynı zamanda yeşil ürünler için nispeten yüksek fiyatlar talep

edebilir, kurumsal imajlarını geliştirebilir ve böylece popüler çevrecilik eğilimleri altında kurumsal rekabet avantajı üzerinde olumlu bir etki yapabilirler (Chen, Lai, & Wen, 2006) Dolayısıyla, H3 hipotezinde tartışıldığı üzere, çalışanların çevre koruma veya yeşil inovasyonla ilgili bilgi, beceri, yetenek, deneyim, tutum, bilgelik, yaratıcılık ve bağlılıkları, firmaların rekabet avantajı elde etmesine yardımcı olabilir (Chen, 2008; Huang & Kung, 2011; Chaudhry vd., 2016; Rezaei vd., 2016; Cavicch & Vagnoni; 2017; Susandya vd., 2019; Yusliza vd., 2020; Wang & Juo, 2021; Astuti & Datrini, 2021). Tüm tartışmalardan hareketle bu çalışmada, doğal kaynak temelli teoriyi ve sosyal bilişsel teoriyi birleştirerek, üst yönetimin yeşil öz yeterliliğinin, yeşil insan sermayesinin gelişimini destekleyerek, firmanın rekabet avantajını arttırabileceğini varsayarak, H4 hipotezi geliştirilmiştir.

H4: Yeşil insan sermayesinin, üst yönetimin yeşil öz yeterliliği ile rekabet avantajı arasındaki pozitif yönlü ilişkide aracılık rolü vardır.

Araştırmanın kavramsal modeli Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1: Araştırmanın Kavramsal Modeli

2. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

2.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın analiz birimi firma düzeyidir. Mevcut araştırma, Türkiye’de enerji sektöründe faaliyet gösteren firmalardaki yöneticilerden anket yöntemi ile veri toplanarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar üst düzey yöneticiler, CEO’lar ve çevre koruma departmanlarının yöneticileridir. Araştırmanın yanıtlayıcılarına, bu araştırmanın bilimsel yöntemlerle yapıldığı ve toplanan verilerin gizli tutulacağı konusunda güvence verilmiştir. Veri toplama süreci Aralık 2022 ile Şubat 2023 arasında gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmaya, 138’i kullanılabilir olmak üzere 144 firma katılmıştır.

2.2. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Bu çalışmada yeşil öz yeterlilik, yeşil insan sermayesi ve rekabet avantajı dahil olmak üzere tüm yapılar, 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 7 (kesinlikle katılıyorum) arasında değişen bir ölçekle ölçülmüştür. Hazırlanan anket formunda öncelikle yeşil öz yeterliliği ölçmeye yönelik

maddelere yer verilmiştir. İkincisi, yeşil insan sermayesini ve üçüncüsü rekabet avantajını ölçmeye yönelik maddelere yer verilmiştir. Yeşil öz yeterlilik (5 madde), Guo ve diğerlerinin (2019) çalışmasından uyarlanan ölçekle ölçülmüştür. Yeşil insan sermayesi (5 madde), Chen (2008) tarafından geliştirilmiş ölçekten uyarlanarak ölçülmüştür. Rekabet avantajı (6 madde) ise Chang (2011) tarafından yapılan çalışmadan uyarlanan ölçekle ölçülmüştür (bkz. EKA).

3. VERİ ANALIZI VE BULGULAR

3.1. Ölçüm Model Analizi

Bu araştırmanın kavramsal modeli, analiz mantığı Kısmi En Küçük Kareler Yapısal Eşitlik Modellemesine (The Partial Least Square Structural Equation Modeling-PLS-SEM) dayanan SmartPLS 3.0 yazılımı aracılığıyla analiz edilmiştir. Bu çalışmada SmartPLS 3.0 yazılımının kullanılmasının nedeni toplanan verilerin normal dağılım göstermemesi ve ilişkilerin aynı anda analiz edilmesidir (Dijkstra & Henseler, 2015). SmartPLS’de analizler ölçüm modeli ve yapısal model olmak üzere iki aşamada gerçekleştirilmektedir. Mevcut araştırmanın tüm değişkenleri yansıtıcı olduğundan dolayı Tutarlı PLS Algoritması/PLSc adımı takip edilerek analizler yapılmıştır. Ölçüm modelinde birleşme ve ayrışma geçerliliği test edilmiştir. Birleşme geçerliliğini değerlendirmek için öncelikle madde yükleri incelendiğinde, YİS5, RA5 ve RA6 maddelerinin değeri 0.70’den küçük olduğu için bu üç madde analiz dışı bırakılmış ve analiz tekrarlanmıştır. Tablo 1’de görüldüğü üzere tüm maddelerin yükleri 0.70’den yüksektir. Benzer bir şekilde tüm yapıların Cronbach Alpha, Composite Reliability ve rho_A değerleri ≥ 0.70 ’dir. açıklanan ortalama varyans/average-variance-extracted (AVE) değeri ise önerildiği gibi 0,50 kritik değerini aştığından dolayı birleşme geçerliliğinin sağlandığı söylenebilir.

Tablo 1: Ölçüm Modeli Sonuçları

Değişkenler	Göstergeler	Faktör Yükleri	P-Değeri	Cronbach’s Alpha	rho_A	Composite Reliability	AVE
Üst Yönetimin Yeşil Öz Yeterliliği (YÖZ)	YÖZ1	0.780	0.000	0.864	0.867	0.902	0.648
	YÖZ2	0.767	0.000				
	YÖZ3	0.835	0.000				
	YÖZ4	0.860	0.000				
	YÖZ5	0.780	0.000				
Rekabet Avantajı (RA)	RA1	0.825	0.000	0.864	0.866	0.907	0.710
	RA2	0.835	0.000				
	RA3	0.865	0.000				
	RA4	0.845	0.000				
Yeşil İnsan Sermayesi (YİS)	YİS1	0.829	0.000	0.901	0.902	0.931	0.772
	YİS2	0.894	0.000				
	YİS3	0.893	0.000				
	YİS4	0.898	0.000				

Ayrışma geçerliliği için öncelikle Fornell-Larcker kriteri incelenmiştir. Tablo 2’de koyu renkle yazılmış köşegende gözükten değerler, ilgili değişkenin AVE değerinin kareköküdür. Bu değerler, istenildiği gibi aynı sütun ve satırdaki korelasyon değerlerinden yüksektir.

Tablo 2: Fornell-Larcker Kriteri

Değişkenler	1	2	3
YÖZ	0.835		
RA	0.513	0.843	
YİS	0.530	0.452	0.879

Note: Köşegen değerler AVE'nin karesidir

Ayrışma geçerliği için ikinci olarak Tablo 3'teki çapraz yükleme kriteri incelendiğinde, maddelerin her birinin ait olduğu değişkende en yüksek faktör yüküne sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Çapraz Yükleme Kriteri

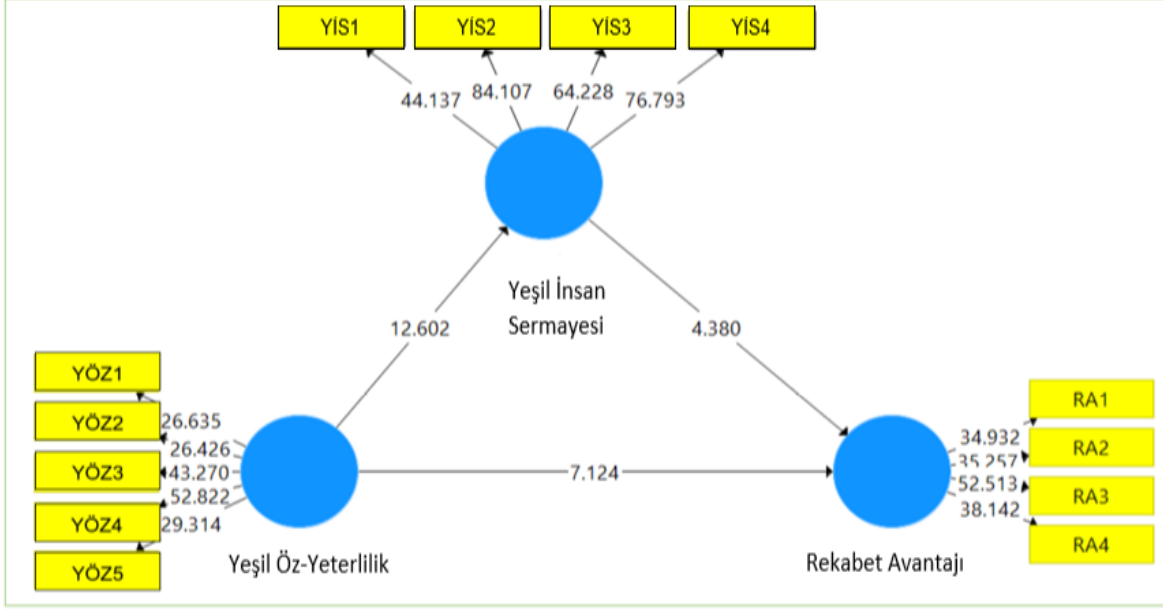
Göstergeler	YÖZ	RA	YİS
YÖZ1	0,780	0,368	0,385
YÖZ2	0,767	0,386	0,410
YÖZ3	0,835	0,410	0,460
YÖZ4	0,860	0,454	0,441
YÖZ5	0,780	0,441	0,431
RA1	0,438	0,825	0,390
RA2	0,414	0,835	0,370
RA3	0,472	0,865	0,407
RA4	0,401	0,845	0,354
YİS1	0,462	0,373	0,829
YİS2	0,484	0,372	0,894
YİS3	0,484	0,421	0,893
YİS4	0,431	0,423	0,898

Ayrışma geçerliliği için son olarak Heterotrait-monotrait (HTMT) değeri incelenmiştir. Tablo 4'te HTMT değerine ait tüm sonuçlar $\leq 0,85$ 'dir. Böylece ayrışma geçerliliğinin sağlandığı söylenebilir.

Tablo 4: Heterotrait-Monotrait Oranı (HTMT)

Değişkenler	1	2	3
YÖZ			
RA	0.591		
YİS	0.599	0.511	

Son olarak faktör yüklerinin istatistiki anlamlılığı yeniden örnekleme tekniğiyle (5.000 yeniden örneklem) analiz edilmiştir. Şekil 2'teki T değerleri ve Tablo 1'deki p değerleri tüm faktör yüklerinin anlamlı olduğu doğrulamaktadır.

Şekil 2. Yapısal Ölçüm Modeli

3.2. Yapısal Model Analizi

Öncelikle doğrusallığı test etmek için Variance Inflation Factor (VIF) incelendiğinde (Tablo 5), bu değerlerin istenilen 3 eşik değerinin altında olduğu görülmektedir (Hair vd., 2019). Bu sonuçlar değişkenler arasında doğrusallık sorunu olmadığını göstermektedir. Açıklanan varyans (R^2) değerleri incelendiğinde YİS ve RA için sırasıyla % 28 ve % 30,9 olduğu görülmüştür. Her yordayıcı değişken için hesaplanan etki büyüklüğü değeri (f^2) 0,066 ile 0,390 arasında değişmektedir. Bu sonuçlara göre hem R^2 hem de f^2 değerleri iyi kabul edilebilir. The standardized root mean square (SRMR) 0.056'ya ve the normed fix index (NFI) 0.873'e eşittir ve bu değerler modelin uyumlu olduğunu göstermektedir.

İlişki katsayılarının istatistiki olarak anlamlı olup olmadığını test etmek için bir önyükleme tekniği (5.000 yeniden örnekleme) kullanılmıştır. Şekil 2 ve Tablo 5'te görüldüğü gibi, YÖZ'den RA'ya giden yol pozitif yönde anlamlıdır ($\beta = 0.381$, $t = 7.124$, $p < 0.001$) ve H1 desteklenmiştir. Ayrıca, YÖZ'den YİS'ya ($\beta = 0.530$, $t = 12.602$, $p < 0,001$) giden yol da pozitif yönlü ve anlamlıdır ve H2 desteklenmiştir. YİS'ya gelince RA'ya ($\beta = 0.251$, $t = 4.380$, $p < 0.001$) giden yol da pozitif yönlü anlamlı olduğu bulunmuştur ve böylece H3 desteklenmiştir.

Tablo 5: Değişkenler Arasındaki İlişkiler (Doğrudan Etki)

Yol Analizi	Coef (β)	S.D.	T-Değeri	P-Değeri	Adj. R^2	f^2	VIF	Confidence Interval (BC)		Sonuç
								LL	UL	
YÖZ→YİS	0.530***	0.042	12.602	0.000	0.280	0.151	1.000	0.441	0.607	H2 Desteklendi
YÖZ→RA	0.381***	0.053	7.124	0.000	0.309	0.390	1.390	0.273	0.480	H1 Desteklendi
YİS→RA	0.251***	0.057	4.380	0.000		0.066	1.390	0.137	0.358	H3 Desteklendi

Son olarak, mevcut çalışmada Zhao, Lynch & Chen (2010) tarafından önerilen aracı analiz prosedürü kullanılarak, H4 hipotezi test edilmiştir. YÖZ → YİS → RA ($\beta = 0.133$, $t = 4.119$, $p < 0.001$) arasındaki ilişkinin pozitif olarak anlamlı olduğunu göstermiştir. Bu bulguya göre YİS'nin aracılık rolü oynadığı söylenebilir. Bu aracılığın türünü belirlemek için YÖZ ile RA arasındaki doğrudan ilişki ($\beta = 0.381$, $t = 7.124$, $p < 0.001$) değerlendirilmiş ve bunun sonucunda RA'nın tamamlayıcı kısmi aracılık rolü oynadığı ortaya çıkmıştır (bkz. Tablo 6). Bu doğrultuda H4 hipotezi desteklenmiştir.

Tablo 6: Değişkenler Arasındaki İlişkiler (Dolaylı Etki)

Yol Analizi	Coef (β)	S.D.	T-Değeri	P-Değeri	Confidence Interval (BC)		Sonuç
					LL	UL	
YÖZ → YİS → RA	0.133***	0.032	4.119	0.000	0.072	0198	H4 Desteklendi
YÖZ → RA	0.381***	0.053	7.124	0.000	0.273	0.480	Tamamlayıcı Kısmi Aracı

SONUÇ VE TARTIŞMA

Çalışmanın sonuçları, üst yönetimin yeşil öz yeterlilik inancının, yeşil insan sermayesi ve rekabet avantajı için kritik bir faktör olduğunu doğrulamaktadır. Daha spesifik olarak, bu çalışma, mevcut alan yazına ve yöneticilere çeşitli katkılarda bulunmaktadır. İlk olarak, mevcut literatüre dayalı olarak öne sürülen kavramsal bir model aracılığıyla, üst yönetimin yeşil öz yeterliliği ve rekabet avantajı arasındaki ilişkiyi ele alan bu çalışma, yeşil yönetim ve yeşil örgütsel davranış alan yazınına katkılar sağlamaktadır. Örgütsel davranış yazını öz yeterlilik ile performans arasında pozitif yönlü bir ilişkili olduğunu göstermektedir (Rapp vd., 2015; Honicke & Broadbent, 2016). Ancak yeşil örgütsel davranış yazınında yeşil öz yeterlilik ve rekabet avantajı ilişkisi keşfedilmemiştir. İkincisi, sonuçlar, yeşil insan sermayesinin gelişimi için üst yönetimin yeşil öz yeterlilik inancının önemini göstererek, alan yazına ve uygulamaya yeni katkılar sunmaktadır. Bu sonuçlar sosyal bilişsel teorinin argümanlarını desteklemektedir. Yeşil insan sermayesini ve rekabet avantajını geliştirmek isteyen yöneticiler, yeşil öz yeterlilik inancının önemini düşünmelidirler. Üçüncüsü, sonuçlar, yeşil insan sermayesinin önemli bir rekabet avantajı kaynağı olduğunu göstermektedir. Bu bulgu alan yazını destekleyerek (Chen, 2008; Huang & Kung, 2011; Chaudhry vd., 2016; Rezaei vd., 2016; Cavicch & Vagnoni, 2017; Susandya vd., 2019; Yulsiza vd., 2020; Wang & Juo, 2021; Astuti & Datrini, 2021), doğal kaynak temelli teoriyi geliştirmektedir. Doğal kaynak temelli teori değerlendirmeleri (Hart, 1995) bu bulgunun mantığını desteklemektedir. Hart (1995), göre, yeşil maddi olmayan kaynaklar, bir firmanın üstün bir rekabet avantajı elde etmesine ve sürdürmesine katkıda bulunmaktadır. Çalışanlarda yerleşik olan çevresel bilgi ve beceriler, firmaların rekabet avantajını geliştirmesi için önemli olduğundan, yöneticiler, üstün çevresel bilgiye sahip çalışanları işe almalıdırlar. Ek olarak yeşil insan sermayesinin gelişimini destekleyebilmek için eğitim programları ve seminerler düzenleyebilirler. Dördüncüsü, bu çalışma, doğal kaynak temelli teoriyi ve sosyal bilişsel teoriyi birleştirerek, üst yönetimin yeşil öz yeterliliği ile rekabet avantajı arasındaki ilişkide yeşil insan sermayesinin aracılık rolünü ortaya koyarak, hem pratiğe hem de teoriğe katkılar sağlamaktadır.

Firmalar, yöneticilerin çevresel farkındalıklarını, tutumlarını ve yeşil öz yeterliliklerini geliştirmeyi ve böylece atık yönetimi ve yeşil sürdürülebilir kalkınma uygulamalarının teşvik edilmesi gibi yeşil süreçleri kolaylaştırmayı amaçlayan eğitim programlarını gündemlerine almalıdır. Aynı zamanda, geleceğin yeşil öz yeterliliği güçlü yöneticilerini yetiştirmek için üniversitelerin lisans, yüksek lisans ve doktora programlarına yeşil öz yeterlilik inancının gelişimini destekleyen eğitim programları koymaları gerektiği söylenebilir. Böylece yeşil insan sermayesinin gelişimi desteklenebilir ve rekabet avantajı sağlanabilir. Ek olarak, güçlü liderlikle desteklenen eğitim programları, çalıştaylar ve bilinçlendirme seminerleri düzenlenerek, yöneticilerin yeşil öz yeterliliklerinin düzeyini sürekli olarak geliştirmeleri için hükümetler tarafından daha fazla çalışma yapılması gerektiği ifade edilebilir.

Bu çalışma Türkiye'deki enerji sektörüne odaklanmıştır, bu nedenle sonraki çalışmalar diğer sektörlerle odaklanabilir. Çalışmada hipotezler yalnızca kesitsel veriler sağlayan bir anket araştırması ile test edilmiştir. Bu nedenle, araştırmacılar, gelecekte boylamsal çalışmaya yönelik araştırmalar yapılabilirler. Son olarak, bu çalışma, yöneticilere, araştırmacılara ve hükümetlere faydalı olmayı ve ilgili çalışmalara ve gelecekteki araştırmalara referans olarak katkıda bulunmayı hedeflemiştir.

EKA

Yeşil Öz Yeterlilik

YÖZ1 Çevre korumada başarılı olabileceğimizi düşünüyorum.

YÖZ2 Çevre sorunuyla etkili bir şekilde başa çıkma yeteneğine sahip olduğumuzu düşünüyorum.

YÖZ3 Çevre sorunlarının üstesinden gelebileceğimizi düşünüyorum

YÖZ4 Yaptığımız işin aslında çevre koruma misyonunu yerine getirdiğini hissediyorum.

YÖZ 5 Çevre sorunlarına yaratıcı çözümler bulabileceğimizi düşünüyorum.

Yeşil İnsan Sermayesi

YİS1 Firmamızda çalışanların çevreyi korumaya katkısı rakiplerimizden daha iyidir.

YİS2 Firmamızda çevre korumaya ilişkin çalışan yetkinliği, rakiplerimizden daha iyidir.

YİS3 Bu firmanın çalışanları tarafından sağlanan çevre korumaya yönelik ürün ve/veya hizmet kaliteleri, rakiplerimizden daha iyidir.

YİS4 Firmamızda çevre korumaya yönelik işbirlikçi ekip çalışması miktarı, rakiplerimizden daha fazladır.

YİS5 Yöneticilerimiz, çalışanlarımızın çevre koruma ile ilgili hedeflerine ulaşmalarına tam destek vermektedirler.

Rekabet Avantajı

RA1 Firmamızın ürün veya hizmetlerinin kalitesi rakiplerimizden daha iyidir

RA2 Firmamız rakiplerinden daha fazla Ar-Ge yeteneğine sahiptir.

RA3 Firmamız rakiplerinden daha iyi yönetim kabiliyetine sahiptir.

RA4 Firmamız rakiplerine göre daha iyi kârlılığa sahiptir.

RA5 Firmanın kurumsal imajı rakiplerinden daha iyidir.

RA6 Rakiplerin firmamızın pazardaki yerini alması zordur.

KAYNAKÇA

- Aeknarajindawat, N., & Jermstittiparsert, K. (2019). The mediating impact of green self-efficacy and green mindfulness in the relationship between green shared vision and green creativity among the manufacturing firms in Thai sports Industry. *Proceeding*, 14(5), 2262-2275.
- Ahlawat, D., Sharma, P., & Kumar, S. (2023). A systematic literature review of current understanding and future scope on Green Intellectual Capital. *Intangible Capital*, 19(2), 165-188.
- Alkailani, M., & Kumar, R. (2016). Impacting innovativeness: The role of interpersonal influences and cultural dimensions on consumer innovativeness. *Journal of Strategic Innovation and Sustainability*, 11(1), 62-78.
- Astuti, P., & Datrini, L. (2021). Green competitive advantage: Examining the role of environmental consciousness and green intellectual capital. *Management Science Letters*, 11(4), 1141-1152.
- Bandura, A. (1993). Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning. *Educational Psychologist*, 28(2), 117-148.
- Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The Exercise of Control*; Freeman: New York, NY, USA.
- Beck, J.W., & Schmidt, A.M. (2015). Negative relationships between self-efficacy and performance can be adaptive: The mediating role of resource allocation. *Journal of Management*, 44(22), 555-588.
- Cavicchi, C., & Vagnoni, E. (2017). Does intellectual capital promote the shift of healthcare organizations towards sustainable development? Evidence from Italy. *Journal of Cleaner Production*, 153, 275-286.
- Chang, C.-H. (2011). The influence of corporate environmental ethics on competitive advantage: the mediation role of green innovation. *Journal of Business Ethics*, 104(3), 361-370.
- Chang, C. H., & Chen, Y. S. (2012). The determinants of green intellectual capital. *Management Decision*. 50(1), 74-94.
- Chaudhry, N. I.; Bilal, A., Awan, M. U., & Bashir, A. (2016). The role of environmental consciousness, green intellectual capital management and competitive advantage on financial performance of the firms: an evidence from manufacturing sector of Pakistan. *Journal of Quality and Technology Management*, 13(II), 51-70.
- Chen, Y. S., Lai, S. B., & Wen, C. T. (2006). The influence of green innovation performance on corporate advantage in Taiwan. *Journal of Business Ethics*, 67(4), 331-339.
- Chen, Y. S. (2008). The positive effect of green intellectual capital on competitive advantages of firms. *Journal of Business Ethics*, 77, 271-286.
- Chen, Y.-S., & Chang, C.-H. (2012). The Determinants of green product development performance: Green dynamic capabilities, green transformational leadership, and green creativity. *Journal of Business Ethics*, 116, 107-119
- Chen, Y.S., Chang, C.H., & Lin, Y.H. (2014). Green Transformational Leadership and Green Performance: The Mediation Effects of Green Mindfulness and Green Self-efficacy. *Sustainability*, 6, 6604-6621.
- Chen, Y. S., Chang, C. H., Yeh, S. L., & Cheng, H. I. (2015a). Green shared vision and green creativity: The mediation roles of green mindfulness and green self-efficacy. *Quality & Quantity*, 49, 1169-1184.
- Chen, S.C., Hsiao, H.C., Chang, J.C., Chou, C.M., Chen, C.P., & Shen, C.H. (2015b). Can the Entrepreneurship Course Improve the Entrepreneurial Intentions of Students?. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 11, 557-569.
- Chen, Y.-S., Chang, T.-W., Lin, C.-Y., Lai, P.-Y., & Wang, K.-H. (2016). The influence of proactive green innovation and reactive green innovation on green product development performance: The mediation role of green creativity. *Sustainability*, 8, 966.
- Chen, T., Li, F., & Leung, K. (2016). When does supervisor support encourage innovative behavior? Opposite moderating effects of general self-efficacy and internal locus of control. *Personnel Psychology*, 69(1), 123-158.
- Choi JN. (2004). Individual and contextual predictors of creative performance: the mediating role of psychological processes. *Creativity Research Journal*, 16(2-3), 187-199.
- Dijkstra, T. K., & Henseler, J. (2015). Consistent Partial Least Squares Path Modeling. *Management Information Systems Quarterly*, 39(2), 297-316.
- Dzinkowski, R. (2000). The Value of Intellectual Capital. *The Journal of Business Strategy*, 2(4), 3-4.
- Endiana, D. M., Suryandari, N. N. A., & Ardiant, P. N. H. (2023). Green Intellectual Capital on Performance Based on Competitive Advantage of SMEs. *General Management*, 24(194), 29-34.
- Faraz N. A., Ahmed F., Ying M., & Mehmood S. A. (2021). The interplay of green servant leadership, self-efficacy, and intrinsic motivation in predicting employees' pro-environmental behavior. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 28(4), 1171-1184.
- Fuchs, C., Sting, F. J., Schlickel, M., & Alexy, O. (2019). The ideator's bias: How identity-induced self-efficacy drives overestimation in employee-driven process innovation. *Academy of Management Journal*, 62(5), 1498-1522.

- Gholami, R., Sulaiman, A. B., Ramayah, T., & Molla, A. (2013). Senior managers' perception on green information systems (IS) adoption and environmental performance: Results from a field survey. *Information & Management, 50*(7), 431-438.
- Ghosh, A., & Haque, S. (2023). Can the components of green intellectual capital influence employee green behavior? An empirical analysis on Indian energy sector using the partial least squares method. *Journal of Intellectual Capital, 24*(3), 632-652.
- Gist, M. E., & Mitchell, T. R. (1992). Self-efficacy: a theoretical analysis of its determinants and malleability. *Academy of Management Review, 17*(2), 183-211.
- Guo, L.B.J., Xu, Y., Liu, G. F., Wang, T., & Du, C.L. (2019). Understanding firm performance on green sustainable practices through managers' ascribed responsibility and waste management: Green self-efficacy as moderator. *Sustainability, 11*, 4976.
- Hair, J. F., Risher, J. J., Sarstedt, M., & Ringle, C. M. (2019). When to Use and How to Report the Results of PLS-SEM. *European Business Review, 31*(1), 2-24.
- Hart, S.L. (1995). A natural-resource-based view of the firm. *Academy of Management Review, 20*(4), 986-1014.
- Hmieleski, K. M., & Baron, R. A. (2008). When does entrepreneurial self-efficacy enhance versus reduce firm performance?. *Strategic Entrepreneurship Journal, 2*(1), 57-72.
- Honicke, T., & Broadbent, J. (2016). The influence of academic self-efficacy on academic performance: A systematic review. *Educational research review, 17*, 63-84.
- Hsiao, H.C., Tu, Y.L., Chang, J.C., & Chen, S.C. (2011). The influence of teachers' self-efficacy on innovative work behavior. In *International Conference on Social Science and Humanity, 5*(1), 233-237.
- Huang, C. L., & Kung, F. H. (2011). Environmental consciousness and intellectual capital management: Evidence from Taiwan's manufacturing industry. *Management Decision, 49*(9), 1405-1425.
- Johnson, W. H. A. (1999). An Integrative Taxonomy of Intellectual Capital: Measuring the Stock and Flow of Intellectual Capital Components in the Firm. *International Journal of Technology Management, 18*(5-8), 562-575.
- Kumar, R., & Uz Kurt, C. (2010). Investigating the effects of self efficacy on innovativeness and the moderating impact of cultural dimensions. *Journal of International Business and Cultural Studies, 4*, 1-15.
- Lin, H. Y., & Hsu, M. H. (2015). Using social cognitive theory to investigate green consumer behavior. *Business Strategy and the Environment, 24*(5), 326-343.
- Maddux, J. E. (2016). Self-efficacy Interpersonal and intrapersonal expectancies (pp. 41-46): Routledge.
- Meinhold, J. L., & Malkus, A. J. (2005). Adolescent environmental behaviors: Can knowledge, attitudes, and self-efficacy make a difference?. *Environment and Behavior, 37*(4), 511-532.
- Mittal, S., & Dhar, R. L. (2016). Effect of green transformational leadership on green creativity: A study of tourist hotels. *Tourism Management, 57*, 118-127.
- Mumford, M. D., Scott, G. M., Gaddis, B., & Strange, J. M. (2002). Leading creative people: Orchestrating expertise and relationships. *The Leadership Quarterly, 13*(6), 705-750.
- Nordlund, A. M., & Garvill, J. (2003). Effects of values, problem awareness, and personal norm on willingness to reduce personal car use. *Journal of environmental psychology, 23*(4), 339-347.
- Palmer, C., Niemand, T., Stöckmann, C., Kraus, S., & Kailer, N. (2019). The interplay of entrepreneurial orientation and psychological traits in explaining firm performance. *Journal of Business Research, 94*, 183-194.
- Rapp, A., Baker, T. L., Bachrach, D. G., Ogilvie, J., & Beitelspacher, L. S. (2015). Perceived customer showrooming behavior and the effect on retail salesperson self-efficacy and performance. *Journal of Retailing, 91*(2), 358-369.
- Rezaei, S., Izadi, M., Jokar, I., & Rezaei, S. (2016). The relationship between green intellectual capital and competitive advantages. *International Business Management, 10*(20), 4743- 4748.
- Stajkovic, A. D., & Luthans, F. (1998). Self-efficacy and work-related performance: A meta-analysis. *Psychological Bulletin, 124*(2), 240.
- Stewart, T. (1994). Your Company's Most Valuable Asset: Intellectual Capital. *Fortune, 130*(7), 68-73.
- Susandya, A. A. P. G. B., Kumalasari, P. D., & Manuari, I. A. R. (2019). The role of green intellectual capital on competitive advantage: Evidence from Balinese financial institution. *Sriwijaya International Journal of Dynamic Economics and Business, 3*(3), 227-242.
- Tepper, R. J., & Yourstone, S. A. (2018). Beyond ACT & GPA: self-efficacy as a non-cognitive predictor of academic success. *International Journal of Accounting & Information Management, 26*(1), 171- 186.
- Wang, C. H., & Juo, W. J. (2021). An environmental policy of green intellectual capital: Green innovation strategy for performance sustainability. *Business Strategy and the Environment, 30*(7), 3241-3254.

6th International CEO Communication, Economics, Organization & Social Sciences Congress

- Williams, S., & Schaefer, A. (2013). Small and medium-sized enterprises and sustainability: Managers' values and engagement with environmental and climate change issues. *Business Strategy and the Environment*, 22, 173–186.
- Yu, L., & Nilsson, J. (2019). Social capital and financial capital in Chinese cooperatives. *Sustainability*, 11(8), 2415.
- Yusliza, M. Y., Yong, J. Y., Tanveer, M. I., Ramayah, T., Faezah, J. N., & Muhammad, Z. (2020). A structural model of the impact of green intellectual capital on sustainable performance. *Journal of Cleaner Production*, 249, 119334.
- Yusoff, Y. M., Omar, M. K., Zaman, M. D. K., & Samad, S. (2019). Do all elements of green intellectual capital contribute toward business sustainability? Evidence from the Malaysian context using the Partial Least Squares method. *Journal of Cleaner Production*, 234, 626-637.
- Zhao, X., Lynch, J. G., & Chen, Q. (2010). Reconsidering Baron and Kenny: Myths and Truths about Mediation Analysis. *Journal of Consumer Research*, 37(3), 197-206.